A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2005. április 26. *

A C-494/01. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2001. december 20-án

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik: R. Wainwright és X. Lewis, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

Írország (képviseli: D. O'Hagan, meghatalmazotti minőségben, segítőik: P. Charleton SC, és A. Collins BL, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

* Az eljárás nyelve: angol.

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: V. Skouris elnök, P. Jann (előadó), C. W. A. Timmermans és A. Rosas tanácselnökök, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric, S. von Bahr, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič, J. Malenovský, U. Lõhmus és E. Levits bírák,

főtanácsnok: L. A. Geelhoed,
hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. július 6-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2004. szeptember 23-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetében az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy

— mivel nem hozta meg a 91/156/EGK tanácsi irányelvvel (HL L 78., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 3. o.) módosított, a

hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv (HL L 194., 39. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 23. o.; a továbbiakban: az irányelv) 4., 5., 8., 9., 10., 12., 13. és 14. cikke helyes végrehajtásának biztosításához szükséges intézkedéseket, Írország nem teljesítette az említett rendelkezésekből eredő kötelezettségeit;

— azáltal, hogy a Bizottság által 1999. szeptember 20-án kért tájékoztatás iránti kérelemre a Cork megyei Fermoyban végzett hulladékgazdálkodási művelettel kapcsolatban nem válaszolt kimerítően és kielégítően, Írország nem teljesítette az EK 10. cikkből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

2 Az irányelv 4. cikke kimondja:

„A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a hulladék hasznosítása vagy ártalmatlanítása az emberi egészség veszélyeztetése, valamint anélkül történjen, hogy olyan folyamatokat vagy módszereket használnának, amelyek veszélyesek lehetnek a környezetre, így különösen:

— ne jelentsen kockázatot a vízre, levegőre, talajra, növény- és állatvilágra,

— ne okozzon kellemetlen zajt vagy szagot,

— ne befolyásolja hátrányosan a tájképet vagy a különleges érdeklődésre számot tartó helyeket.

A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket azért is, hogy megtiltsák a hulladékok ellenőrizetlen elvezetését vagy hulladéklerakását, illetve ellenőrizetlen ártalmatlanítását."

3 Az irányelv 5. cikke kimondja:

„(1) A tagállamoknak – ahol ez szükséges vagy tanácsos más tagállamokkal együttműködve — meg kell tenniük a megfelelő intézkedéseket, hogy egy integrált és megfelelő hulladékártalmatlanító hálózatot hozzanak létre, figyelembe véve az elérhető legjobb technológiákat, amelynek költsége elfogadható. A hálózatnak képessé kell tennie a Közösség egészét arra, hogy a hulladékártalmatlanítás területén önellátóvá váljon, és a tagállamokat, hogy törekedhessenek ezen cél egyénileg történő elérésére, figyelembe véve a földrajzi adottságokat, és azt, hogy bizonyos típusú hulladékok számára különleges létesítmények létrehozása szükséges.

(2) A hálózatnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a hulladék az egyik legközelebbi, a célnak megfelelő létesítményben legyen ártalmatlanítható a leginkább alkalmas módszerek és technológiák segítségével azért, hogy biztosítható legyen a környezet- és az egészségvédelem magas szintje."

4 Az irányelv 8. cikke kimondja:

„A tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy bármely hulladékbirtokos:

— átadja hulladékát kezelésre egy magán-vagy közületi hulladékgyűjtőnek vagy egy olyan vállalkozásnak, amely a II.A. vagy II.B. mellékletben felsorolt műveleteket végzi, vagy

— maga hasznosítja vagy ártalmatlanítja a hulladékát ezen irányelv rendelkezéseinek megfelelően."

5 Az irányelv 9. cikkének szövege a következő:

„(1) A 4., 5. és 7. cikk végrehajtása céljából minden olyan létesítménynek vagy vállalkozásnak, amelyik a II.A. mellékletben meghatározott műveleteket végez, engedélyt kell beszereznie a 6. cikkben meghatározott illetékes hatóságtól.

Ennek az engedélynek különösen a következőkre kell kiterjednie:

— a hulladék típusára és mennyiségére,

— a műszaki követelményekre,

— a meghozandó biztonsági intézkedésekre,

— a hulladékártalmatlanítás helyére,

— a kezelési módszerre.

(2) Engedély adható egy meghatározott időszakra, megújítható, alávethető bizonyos feltételeknek és kötelezettségeknek, vagy ha a tervezett ártalmatlanítási módszer környezetvédelmi szempontból nem elfogadható, akkor megtagadható."

6 Az irányelv 10. cikke kimondja:

„A 4. cikkben szereplő célok végrehajtása érdekében valamennyi olyan létesítménynek vagy vállalkozásnak, amely a II.B. mellékletben meghatározott műveleteket végez, engedélyt kell beszereznie."

7 Az irányelv 12. cikke kimondja:

„Azokat a létesítményeket vagy vállalkozásokat, amelyek hivatásszerűen végeznek hulladékgyűjtést vagy -szállítást, vagy akik mások megbízásából járnak el hulladékártalmatlanítás vagy -hasznosítás ügyében (kereskedők vagy közvetítők), ott, ahol nincsenek engedély beszerzésére kötelezve, az illetékes hatóságok nyilvántartásba veszik."

8 Az irányelv 13. cikke kimondja:

„Azokat a létesítményeket vagy vállalkozásokat, amelyek a 9–12. cikkben meghatározott műveleteket végeznek, időszakonként az illetékes hatóság megfelelően ellenőrzi."

9 Az irányelv 14. cikke kimondja:

„A 9. és 10. cikkben meghatározott valamennyi létesítmény vagy vállalkozás:

— az I. mellékletben meghatározott hulladékok és a II.A. vagy II.B. mellékletben meghatározott műveletek vonatkozásában nyilvántartást vezet a hulladék mennyiségéről, tulajdonságairól, eredetéről, és ahol az lényeges, rendeltetéséről, gyűjtési gyakoriságáról, szállítási módjáról és kezelési módszeréről, valamint

— ezeket az információkat – kérésre — a 6. cikkben meghatározott illetékes hatóságok rendelkezésére bocsátja.

A tagállamok kötelezhetik a termelőket arra is, hogy tegyenek eleget e cikk rendelkezéseinek."

10 Az irányelv II.A. és II.B. melléklete külön-külön a gyakorlatban előforduló hulladékártalmatlanítási és -hasznosítási műveleteket foglalja össze.

A pert megelőző eljárás

11 A Bizottsághoz Írországgal kapcsolatban három panasz érkezett. Az első építési és bontási hulladékoknak Limerick város vizes élőhelyein a Limerick Corporation által engedély nélkül végzett kibocsátásával volt kapcsolatos (a továbbiakban: az

1997/4705. sz. panasz). A második panasz szerint szerves hulladékot tároltak engedély nélkül a Ballard vízgyűjtő medencékben (Fermoy, Cork megye), és azt szétterítéssel máshol ártalmatlanította egy engedéllyel nem rendelkező magánvállalkozó (a továbbiakban: az 1997/4792. sz. panasz). A harmadik panasz a pembrokestowni (Whitercock Hill, Wexford megye) hulladéklerakó telepen egy engedéllyel nem rendelkező magánvállalkozó tárolt vegyes hulladékot (a továbbiakban: az 1997/4847. sz. panasz).

12 1998. október 30-án a Bizottság hivatalos felszólító levelet intézett Írországhoz a szóban forgó panaszokkal kapcsolatban. Ezt 1999. július 14-én az 1997/4705. és 1997/4792. sz. panasz vonatkozásában indokolással ellátott vélemények követték, amelyek szerint Írország megsértette az irányelv 4. cikkének második albekezdését, valamint 9. és 10. cikkét. A Bizottság felhívta Írországot, hogy az értesítéstől számított két hónapon belül hozza meg az indokolással ellátott véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

13 1999. október 7-i és 23-i válaszában Írország vitatta, hogy ez előző pontban említett két panasszal kapcsolatban megsértette volna kötelezettségét.

14 A Bizottsághoz öt további panasz érkezett Írországgal kapcsolatban. Ezek közül az első tárgya egy települési hulladéklerakó 1975 óta engedély nélküli üzemeltetése volt Powerstownban (Carlow megye), (a továbbiakban: az 1999/4351. sz. panasz). A második panasz kőtörmelék-hulladék magán-hulladékgazdálkodási létesítménybe történő engedély nélküli hulladéklerakására vonatkozott a Poolbeg-félsziget (Dublin) zöldterületén (a továbbiakban: az 1999/4801. sz. panasz). A harmadik panasz szerint 1939-től, illetve 1970-től Kilbarryben és Tramore-ban (Waterford megye) védett területeken vagy azok mellett két települési hulladéklerakót üzemeltettek engedély nélkül (a továbbiakban: az 1999/5008. sz. panasz). A negyedik panasz egy olyan hulladékfeldolgozó létesítmény üzemeltetésére vonatkozott, amelyet a Lea Roadnál és a Ballymorrisnál (Portarlington, Laois megye) található használaton kívüli

kőbányában az 1980-as évek óta engedély nélkül üzemeltetett egy magánüzemeltető (a továbbiakban: az 1999/5112. sz. panasz). Az ötödik panasz tárgya a települési hulladéklerakók engedély nélküli üzemeltetése volt Drumnabodennél (Donegal megye) (a továbbiakban: a 2000/4408. sz. panasz).

15 A fenti panaszok és azok indoklásából következő információk alapján a Bizottság 2000. október 25-én felszólító levelet küldött Írországnak.

16 Írországgal kapcsolatban a Bizottsághoz egyebekben négy további panasz érkezett, amelyek közül az első egy magán-hulladéktároló és -feldolgozó engedély nélküli üzemeltetésére vonatkozott Cullinaghban (Fermoy, Cork megye) (a továbbiakban: az 1999/4478. sz. panasz). A második panasz egy magánüzemeltető ellen irányult, aki 1990 óta engedély nélkül építkezési és bontási hulladékot rak le a Carlingford Lough (Greenore, Louth megye) melletti tengerparti területen (a továbbiakban: a 2000/4145. sz. panasz). A harmadik panaszban arra a tényre hívták fel a figyelmet, hogy Brayben (Wicklow megye) olyan magánüzemeltetők végzik a hulladékgyűjtést, akik nem rendelkeznek engedéllyel, vagy nincsenek nyilvántartásba véve, és nem ellenőrzik azokat (a továbbiakban: a 2000/4157. sz. panasz). A negyedik panasz különböző, elsősorban bontási és építkezési hulladékok engedély nélküli lerakására vonatkozott a Waterford megyei Ballynattinnál, Pickardstownnál, Ballygunner Bognál és Castletownnál található négy vizes élőhelyen (a továbbiakban: a 2000/4633. sz. panasz).

17 A 2000. október 25-i felszólító levélre hivatkozva a Bizottság 2001. április 17-én új felszólító levelet intézett Írországhoz a fenti négy panasszal kapcsolatban.

18 A Bizottság – mivel az 1999/4478. sz. panasszal kapcsolatban 1999. szeptember 20-án Írországhoz intézett információkérésére nem kapott választ — 2000. április 28-án új felszólító levélben értesítette Írországot, hogy megsértette az EK 10. cikket.

19 2001. július 26-án a Bizottság indokolással ellátott véleményt intézett Írországhoz, amelyben – felsorolva a fent hivatkozott tizenkét panaszt — utalt az 1998. október 30-i, a 2000. április 28-i és október 25-i és a 2001. április 17-i felszólító levélre, valamint az 1999. július 14-i indokolással ellátott véleményre. A Bizottság szerint Írország megsértette az irányelv 4., 5., 8., 9., 10., 12., 13. és 14. cikke helyes végrehajtásához szükséges intézkedések meghozatalára vonatkozó és az EK 10. cikk alapján fennálló kötelezettségét, és felszólította Írországot, hogy az értesítéstől számított két hónapon belül hozza meg a véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

20 A Bizottság kifejtette, hogy az irányelv nem teljesítésére nemcsak az említett panaszokból következtet, szükség esetén további példákkal is alá tudja támasztani, hogy a nevezett irányelv rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatban az ír hatóságokat általános mulasztások is terhelik.

21 Mivel a Bizottság szerint Írország továbbra sem tett eleget az 1999. július 14-i és 2001. július 26-i indokolással ellátott véleményben foglaltaknak, a Bizottság benyújtotta jelen keresetet.

A keresetről

Az irányelv megsértéséről

A kereset tárgyáról, a feltételezett kötelezettségszegés tényleges megállapításának időpontjáról, és a Bizottság által hivatkozott egyes kifogások elfogadhatóságáról

22 A Bizottság elsőként kifejti, hogy az Írország ellen indított kötelezettségszegési eljárást és azt követően az 1996-os Waste Management Act (az 1996. évi

hulladékgazdálkodási törvény, a továbbiakban: az 1996-os törvény) és végrehajtási rendeleteinek elfogadását követően – amelynek célja elsősorban az volt, hogy a helyi hatóságok által végzett hulladékártalmatlanítási műveleteket (a továbbiakban: települési hulladék) az Environmental Protection Agency (Környezetvédelmi Ügynökség, a továbbiakban: EPA) engedélyezési eljárásának rendeljék alá — lényegesen elősegítették az írországi hulladékgazdálkodáshoz szükséges jogszabályi alapok megteremtését. Az irányelv 12. cikke átültetésének hiányossága kivételével, a jelen eljárás elsősorban annak megállapítására irányul, hogy az ír hatóságok nem tettek eleget kötelezettségeiknek, mivel nem gondoskodtak az irányelv rendelkezéseinek konkrét végrehajtásáról.

23 Ezzel kapcsolatban a Bizottság hozzáteszi, hogy a kereset tárgya alapvetően nem a 11., 14. és 16. pontban említett tizenkét panasz kapcsán konkrét esetekben feltárt mulasztások, hanem az irányelv írországi konkrét végrehajtásának általános és tartós hiányosságai miatti kötelezettségszegés megállapítása, amelyre a felhozott esetek inkább csak például szolgálnak. A Bizottság célja annak biztosítása, hogy az irányelv által a hulladékokra előírt összefüggő felelősségi láncolatot – amely kimondja, hogy a hulladékbirtokosok kötelesek a hulladékot meghatározott üzemeltetőkhöz vinni, a hulladékgyűjtők és kezelők kötelesek magukat egy engedélyezési vagy nyilvántartásba vételi rendszernek alávetni, és amely megtiltja a hulladék ellenőrizetlen elvezetését, lerakását vagy ártalmatlanítását — ebben a tagállamban teljes mértékben elismerjék és hatékonnyá tegyék.

24 A Bizottság szerint mivel a kereset tárgya a következetesen helytelen közigazgatási gyakorlat elleni kifogás, köteles e helytelen gyakorlatra és annak tartós fennállására vonatkozóan újabb bizonyítékokat felhozni. Ugyanígy az, hogy a Bizottság által felhozott néhány esetekben már az indokolással ellátott véleményben foglalt határidő lejárta előtt megadtak bizonyos engedélyeket vagy teljesítettek bizonyos feladatokat, mindenképpen fontos tényezőnek minősül a nevezett gyakorlattal kapcsolatos kötelezettségszegés mérlegelése során.

25 Az ír kormány szerint a Bizottság indokolással ellátott véleményében felhozott tizenkét panasznak körül kell határolnia a jogvita tárgyát. Egyrészt a kereset alátámasztására nem lehet hivatkozni azokra a különböző tényekre és panaszokra, amelyeket Írországgal nem közöltek a pert megelőző eljárás során, másrészt a Bizottságnak nincs joga ahhoz, hogy egyedi panaszokból Írország állítólagos rendszeres kötelezettségszegésére vonatkozó általános következtetést vonjon le.

26 Egy esetleges kötelezettségszegést egyebekben a 2001. július 26-i indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltét követő állapot alapján kell megítélni.

27 Mindezzel kapcsolatban jelen jogvita tárgyával összefüggésben először is azt kell megemlíteni, hogy – a Bizottságra vonatkozó, minden esetben felmerülő bizonyítási teher sérelme nélkül — a tagállami hatóságoknak egy konkrét helyzettel kapcsolatos és pontosan meghatározható magatartása alapján a Bizottság minden további nélkül egyúttal az irányelv rendelkezéseivel kapcsolatos kötelezettségszegést is megállapíthat, illetve a nevezett rendelkezésekkel kapcsolatos tagállami kötelezettségszegést arra hivatkozva is meg lehet állapítani, hogy a hatóságok e rendelkezésekkel ellentétes általános gyakorlatot folytattak, amelyet jelen ügy konkrét esetei adott esetben csak példaként támasztanak alá.

28 Tény, hogy egy közigazgatási gyakorlat is lehet kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset tárgya, amennyiben az kellően tartós és általános (lásd különösen a C-387/99. sz., Bizottság kontra Németország ügyben 2004. április 29-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-3751. o.] 42. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

29 Másodsorban – mint az állandó ítélkezési gyakorlatból is következik — egy kötelezettségszegés fennállását azon helyzet alapján kell megítélni, amelyben az indokolással ellátott véleményben meghatározott határidő leteltekor a tagállam volt (lásd különösen a C-446/01. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2003. június 12-én hozott ítélet [EBHT 2003., I-6053. o.] 15. pontját).

30 Jelen esetben – bár az 1999. július 14-i és 2001. július 26-i indokolással ellátott véleményben foglaltaknak az ott előírt határidőn belül Írország valóban nem tett eleget — a Bíróság írásbeli kérdésére adott válaszában a Bizottság azt a tájékoztatást adta, hogy a második vélemény célja a felek között korábban lezajlott levélváltás tényeinek és érveinek összefoglalása volt, az tehát valójában az első vélemény helyébe lépett.

31 A fenti körülmények alapján a Bizottság által felhozott kötelezettségszegést a 2001. július 26-i indokolással ellátott véleményben (a továbbiakban: 2001-es indokolással ellátott vélemény) előírt két hónapos határidő leteltét követő állapot alapján kell megítélni.

32 Ebből következően tehát a Bíróság nem állapíthatja meg, hogy egy adott eset alapján Írország nem teljesítette az irányelv alapján fennálló kötelezettségeit, ha az kerül megállapításra, hogy a megadott határidő leteltekor a Bizottság által felhozott hiányosságokat Írország már orvosolta. Írország ellenben teljes joggal hivatkozhat erre akkor, amikor a kereset a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok általános eljárása miatti kötelezettségszegés megállapítására irányul, mivel abból a tényből, hogy az adott esetben feltárt hiányosságot orvosolták, még nem feltétlenül következik, hogy – mint azt jelen ügy konkrét hiányosságai is mutatják — a hatóságok általános és változatlan magatartása megváltozott volna.

33 Harmadsorban emlékeztetni kell, hogy kötelezettségszegés megállapítására irányuló eljárás során a pert megelőző szakasz célja, hogy az érintett tagállam egyrészt eleget tehessen közösségi jogi kötelezettségeinek, másrészt hogy a Bizottság által felhozott kifogásokkal szemben érdemben hivatkozhasson a védekezésül felhozott jogalapokra (lásd különösen a C-350/02. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2004. június 24-én hozott ítélet EBHT 2004., I-6213. o. 18. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

34 Az eljárás szabályszerűsége az EK-Szerződésben előírt olyan lényeges garancia, amely nemcsak a szóban forgó tagállam jogait védi, hanem az is célja, hogy pontosan meghatározott jogvita legyen egy esetleges peres eljárás tárgya (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben hozott ítélet 19. pontját és a hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

35 A pert megelőző eljárás tehát az EK 226. cikk alapján indított kereset tárgyát – e rendelkezés értelmében — behatárolja. A Bizottság indokolással ellátott véleményében és a keresetben foglalt indokoknak és jogalapoknak azonosnak kell lenniük, mivel a Bíróság nem vizsgálhat olyan kifogást, amelyet az indokolással ellátott vélemény nem tartalmaz, hiszen abban a Bizottság átfogóan és részletesen azt fejti ki, hogy miért alakult ki az a meggyőződése, hogy az érintett tagállam nem teljesítette a Szerződés alapján fennálló egyik kötelezettségét (lásd különösen a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben hozott ítélet 20. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

36 Ebből következően tehát a Bizottság nem kérheti annak megállapítását, hogy Írország ténylegesen nem teljesítette az irányelv alapján fennálló kötelezettségeit egy sajátos ténybeli helyzet tekintetében, amelyre a pert megelőző eljárás során nem hivatkozott. Ezt a konkrét kifogást valójában a pert megelőző eljárás során kellett volna felhoznia, hogy az érintett tagállamnak a kifogásolt helyzet orvoslására vagy védekezésül felhozott jogalapjaira való érdemi hivatkozásra lehetőséget adva a Bizottság nagy valószínűséggel visszavonná a kifogást és/vagy leszűkítené a Bíróság előtt indítandó jogvita tárgyát.

37 Azonban a kereset az irányelv rendelkezéseinek különösen az ír hatóságoknak az irányelvvel ellentétes esetekkel szemben tanúsított állandó és következetesen elnéző magatartására alapított, átfogó jellegű megsértésének megállapítására irányul, e kötelezettségszegés általános és tartós jellegének alátámasztására irányuló kiegészítő bizonyítékoknak a Bíróság előtti eljárás szakaszában való előterjesztését főszabály szerint nem lehet kizárni.

38 Emlékeztetni kell, hogy a Bizottság a keresetlevelében részletesen is kifejtheti eredeti kifogásait, feltéve hogy a jogvita tárgyát nem módosítja. Tehát indokolással ellátott véleményében foglalt kifogásainak alátámasztására felhozott – az irányelv rendelkezéseinek átfogó megsértésére vonatkozó — új elemek előterjesztésével a Bizottság nem módosítja a jogvita tárgyát (lásd értelemszerűen a C-328/02. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2004. október 12-én hozott ítélet 32. és 36. pontját [az EBHT-ban nem tették közzé]).

39 Jelen esetben az ír kormány állításával ellentétben a Bizottság keresetében az általa kifogásolt átfogó kötelezettségszegés alátámasztásaként jogosan hivatkozhat azokra – a pert megelőző eljárásban ugyan fel nem hozott — tényekre, amelyek a Wicklow megyében nagy mennyiségű engedély nélküli, köztük néha veszélyes hulladék lerakására vonatkoznak, és amelyekről a Bizottság az indokolással ellátott vélemény kibocsátását követően szerzett tudomást.

A bizonyítási teherről

40 Ellenkérelmében az ír kormány több ponton is vitatja, hogy kié a bizonyítási teher. Hasonlóképpen a Bizottság által a tizenkét panasszal összefüggésben felhozott több tény valóságalapját is vitatja. Az ír kormány arra is hivatkozik, hogy a Bizottság a panaszok alapján nem vonhat le arra nézve általános következtetéseket, hogy Írország állítólag következetesen megsértette kötelezettségeit.

41 Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy az EK 226. cikk alapján indított kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bizottság feladata az állítólagos kötelezettségszegés létének bizonyítása. A Bíróság előtt tehát a Bizottságnak kell – bármilyen vélelemre való hivatkozás nélkül — a kötelezettségszegés létének

ellenőrzéséhez szükséges elemeket előadnia (lásd különösen a 96/81. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet [EBHT 1982., 1791. o.] 6. pontját és a C-408/97. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6417. o.] 15. pontját).

42 Az EK 10. cikk alapján a tagállamok kötelesek elősegíteni a Bizottság feladatainak teljesítését, amely az EK 211. cikk szerint különösen azt jelenti, hogy a Bizottság gondoskodik a Szerződés rendelkezéseinek és az alapján az intézmények által hozott rendelkezések alkalmazásáról (a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben 1982. május 25-én hozott ítélet 7. pontja és a Bizottság kontra Hollandia ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet 16. pontja).

43 Ezzel kapcsolatban ki kell emelni, hogy – ami egy irányelv tényleges végrehajtásának biztosítására irányuló nemzeti rendelkezések gyakorlatban való helyes alkalmazásának ellenőrzését illeti olyan területeken, ahol a Bizottság nem rendelkezik saját vizsgálati jogkörrel, – mint arra a főtanácsnok indítványának 53. pontjában is rámutatott –, a Bizottság nagymértékben függ az esetleges panaszosoktól vagy az érintett tagállamtól kapott információktól. (lásd értelemszerűen a fent hivatkozott Bizottság kontra Hollandia ügyben 2000. szeptember 12-én hozott ítélet 17. pontját).

44 Mindebből elsősorban az következik, hogy amikor azonban a Bizottság az alperes tagállam területén felmerült tényekkel kapcsolatban elegendő bizonyítékra hivatkozott, ezt követően már a tagállam feladata, hogy az előterjesztett adatok lényegét és részleteit, valamint az abból eredő következtetéseket kétségbe vonja (lásd ezzel kapcsolatban a C-365/97. sz., Bizottság kontra Olaszország, ún. San Rocco-ügyben 1999. november 9-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-7773. o.] 84. és 86. pontját).

45 Ilyen körülmények között, a jóhiszemű együttműködés keretében, valamennyi tagállamnak a Bizottság általános feladatai ellátásának elősegítésére vonatkozó kötelességének megfelelően, elsősorban a nemzeti hatóságok feladata a szükséges helyi ellenőrzést elvégezni, és az e célból kért valamennyi információt a Bizottságnak megadni (a fent hivatkozott San Rocco-ügyben hozott ítélet 85. pontja).

46 Miután tehát az irányelv rendelkezéseinek ismételt nem teljesítésével kapcsolatban a Bizottság a részletes panaszokra hivatkozik, az érintett tagállam feladata, hogy a panaszban foglalt állításokat érdemben vitassa (lásd értelemszerűen a 272/86. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítélet [EBHT 1988., 4875. o.] 19. pontját).

47 Hasonlóképpen, miután a Bizottság a tagállami hatóságoknak egy irányelv rendelkezéseivel ellentétes ismételt és tartós gyakorlatának alátámasztására hoz fel tényeket, a tagállam feladata, hogy azokat és az így bemutatott adatokat és azokból levonható következtetéseket lényegében és részletesen vitassa (lásd értelemszerűen a fent hivatkozott Bizottság kontra Görögország ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítélet 21. pontját és a fent hivatkozott San Rocco-ügyben hozott ítélet 84. és 86. pontját).

A Bizottság által megvizsgált panaszokkal kapcsolatos tényekről

48 Mint az jelen ítélet 11–21. pontjából is következik, a Bizottság keresete elsősorban az ír hatóságoknak a tizenkét, magánszemélytől származó panasszal kapcsolatban több konkrét esetben tanúsított magatartásán alapul. Érdemes megvizsgálni, hogy a Bizottság által keresetének alátámasztására felhozott és Írország által vitatott körülmények kellő mértékben bizonyítottak-e.

— Hulladéklerakás Limerickben (1997/4705. sz. panasz)

49 A Bizottság állítása szerint 1997-ben a hulladékkal kapcsolatos jogszabályok végrehajtásáért felelős helyi hatóság, a Limerick Corporation eltűrte, hogy egy limericki vizes élőhelyen építkezési és bontási hulladékot rakjanak le. Egyebekben

kifejti, hogy 1998. január 23-i levelében az EPA azt erősítette meg, hogy ez a hulladéklerakás engedélyhez nem kötött hasznosítási műveletnek minősül. Bár az említett hulladékokat nem távolították el teljes mértékben, a hulladéklerakást azonban e területen és az ahhoz közeli vizes élőhelyeken is folytatták.

50 A Bizottság ezzel kapcsolatban az 1997/4705. sz. panaszra hivatkozik. Az EPA említett levelén kívül a Bizottság olyan, a panaszosoktól származó fényképfelvételeket is bemutat, amelyeken a mocsári növényzet közepén nagy mennyiségű kőtörmelék látható, valamint a limericki vizes élőhelyeken engedély nélküli hulladéklerakásról beszámoló, annak közismert jellegét bizonyító újságcikkeket, illetve a panaszostól 2002-ből származó fényképeket, amelyek bizonyítják a bontási és építkezési hulladék lerakását a vizes élőhelyen.

51 Az ír kormány erre azt a választ adja, hogy a Limerick Corporation szerint 1997 októberében mindössze három kamionnyi törmeléket raktak le tévedésből az 1997/4705. sz. panaszban megjelölt területen, majd néhány órával a lerakást követően el is távolították a hulladékot. A tényállást csak a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltét követően lehet ténylegesen kifogásolni. A panaszban megjelölt területen végzett újabb hulladéklerakásokkal kapcsolatban az ír kormány arra hivatkozik, hogy azok nem voltak túlzottan jelentősek, és hamarosan el fogják távolítani a hulladékot. A Bizottság által kifogásolt egyéb hulladéklerakások jelen eljárásban nem relevánsak, mivel azt a hulladékot feltöltésre és területrendezésre fogják felhasználni. A sportlétesítmények területrendezésével kapcsolatos feltöltési elképzelésről egyébként az EPA álláspontja megegyezik az ír szabályozással, amely 1998. május 20-ig nem írta elő a hulladékhasznosítás engedélyeztetését.

52 Jelen esetben a Bíróság szerint – figyelembe véve az 1997/4705. sz. panasz átfogó jellegét és a Bizottság által felhozott tényeket — az ír kormány – mint az a jelen ítélet 42–47. pontjából is következik — a Bizottság által felhozott tények lényegi és

részletes cáfolata vagy saját állításinak konkrét tényekkel való alátámasztása nélkül nem hivatkozhat sem a kizárólag a Limerick Corporation elmondásán alapuló állításokra, sem a neki felrótt tényekkel kapcsolatos bizonyítékok hiányára, sem arra, hogy a szóban forgó hulladéklerakásra hulladékhasznosítás vagy a létesítmény területrendezése során került sor.

53 Az ír kormány állításával ellentétben a Bizottság által felhozott tények összességében igenis alkalmasak a helyi hatóságoknak a limericki vizes élőhelyeken történt engedély nélküli hulladéklerakással kapcsolatos tartósan elnéző magatartására vonatkozó bizottsági kifogás alátámasztására.

54 A fentiekre tekintettel a Bíróság megállapítása szerint a jelen ítélet 50. pontjában felsoroltak alapján kellő mértékben bizonyított, hogy 1997-ben az illetékes helyi hatóság elnézte a limericki vizes élőhelyen bontási és építkezési hulladék engedély nélküli, hosszú időn keresztül – így jelen eljárás alatt is — folytatott lerakását, és azt, hogy két nagyon közeli vizes élőhelyen is hasonló hulladéklerakás történt. Meg kell állapítani, hogy az EPA 1998. január 23-i levelében megerősítette a Limerick Corporationnek, hogy az akkor hatályos ír szabályozás alapján amennyiben a hulladéklerakást hasznosítási céllal végzik, ahhoz nem szükséges engedély.

55 A vizes élőhelyek különleges ökológiai jelentőségét az ír kormány sem vitatja, ami az iratokból, illetve különösen abból a tényből is következik, hogy a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv (HL L 206., 7. o.) alapján azokat különleges természetvédelmi területté kívánták nyilvánítani. A Bizottság által bemutatott fényképekből és újságcikkekből, illetve a Department of Arts, Heritage, Gaeltacht and the Islands 1997. december 8-i leveléből is következik, hogy az érintett vizes élőhelyeket komoly kár érte.

— Engedély nélküli felszíni hulladékfeltöltés és szétterítés Ballard-ban (Fermoy, Cork megye) (1997/4792. sz. panasz)

56 A Bizottság szerint a hulladékkezelésért felelős illetékes hatóságként a Cork megyei tanács a műveletek beszüntetése vagy szankcionálása nélkül 1990 óta eltűrte, hogy egy engedéllyel nem rendelkező magánvállalkozó a Ballard melletti vízgyűjtő medencékben nagy mennyiségű szerves hulladékot tároljon, és azt szétterítéssel ártalmatlanítsa. A szóban forgó létesítményeket tehát a szükséges városfejlesztési engedély nélkül építették, amelynek 1998-ban történt megadását követően még könnyebben lehetett folytatni a nevezett műveleteket.

57 Ellenkérelmében az ír kormány elismeri, hogy az üzemeltető által végzett hulladéktárolás és szétterítés valóban engedélyhez van kötve. Álláspontja szerint ugyanakkor a Cork megyei tanács megfelelően járt el. A tanács valójában már 1992 áprilisában azt állapította meg, hogy már abbahagyták a kifogásolt tevékenységet. Mivel azt később újrakezdték, a tanács 1996-ban intézkedéseket hozott az említett öbölben végzett hulladéklerakás ellen. Egy 2001 áprilisában végzett vizsgálat során azonban megállapították, hogy a felszíni feltöltési műveletek továbbra is folynak, ezért a Cork megyei tanács bírósági eljárást indított, amely 2002 márciusában a szabálysértővel szemben 1800 EUR összegű bírság kiszabásával zárult. Ezt követően nem került sor több engedély nélküli hulladéklerakásra, és a még meglévő hulladékot is eltávolították.

58 Válaszában a Bizottság azt állítja, hogy a szóban forgó műveletek továbbra sem szűntek meg. Erre vonatkozóan különböző leveleket mutat be, amelyek közül néhány magától a Cork megyei tanácstól származik, és amelyekből az derül ki, hogy legalább 2002 júniusáig raktak le hulladékot Ballard-ban. A felelős üzemeltetővel szembeni egyetlen büntetésre is csak amiatt került tehát sor, hogy e tevékenységet nem hozták az említett tanács tudomására.

59 A Bizottság ez utóbbi állítását nem vitatva az ír kormány a Bíróság Hivatalához 2003. január 10-én benyújtott viszonválaszában arra mutat rá, hogy a Cork megyei tanács mérlegeli a szóban forgó üzemeltető elleni eljárás indításának lehetőségét. A még meglévő hulladékokat tehát a lehető legrövidebb időn belül el fogják szállíttatni az érintett területről.

60 A fentiekre tekintettel a Bizottság álláspontja szerint kellő mértékben bizonyított, hogy egy magánüzemeltető anélkül folytatta az engedély nélküli felszíni hulladékfeltöltési és/vagy -szétterítési műveleteket a Cork megyei Ballard-ban 1990 és 2002 júniusa között, hogy az illetékes hatóságok a műveleteket szankcionálták volna, vagy az azok beszüntetését célzó szükséges intézkedéseket meghozták volna. Egyebekben nem kétséges, hogy az e műveletekhez szükséges létesítményeket a szükséges városfejlesztési engedélyek nélkül tartották fenn, és hogy az illetékes hatóság 1998-ban e létesítményekre fennmaradási engedélyt adott ki.

— Engedély nélküli hulladéktárolás Pembrokestownban (Whiterock Hill, Wexford megye) (az 1997/4847. sz. panasz)

61 A Bizottság szerint egy magánüzemeltető 1995 és 2001 között a District Court 1996-ban és 1997-ben hozott 100, majd további két alkalommal 400-400 IEP összegű bírságot kiszabó három határozata ellenére tárolt hulladékot egy pembrokestowni területen, ami azt is mutatja, hogy az alkalmazott szankciók nem voltak megfelelőek. Ezek a műveletek egyebekben komoly kellemetlenségeket okoztak a környéken lakóknak, amelyről a Wexford megyei tanácsot tájékoztatták, ezért a tanács – a Bizottság által is hivatkozott — 1996. február 23-i határozata értelmében erre a területre nem adott ki városfejlesztési engedélyt.

62 Az ír kormány szerint a bírságok megfeleltek a kifogásolt tényállás idején hatályos 1979-es European Communities (Waste) Regulations rendelkezéseinek, amely kimondta, hogy gyorsított eljárásban legfeljebb 600 IEP összegű bírság és/vagy maximum hat hónap elzárás szabható ki. Az említett műveletek időben széttagolt jellege miatt a Wexford megyei tanács szükségtelennek vélte, hogy az érintettet határozatban felszólítsa a jogsértés abbahagyására. Végül – mint arra az ír kormány is hivatkozik — e műveleteket a 2001. január 24-i határozattal engedélyezték.

63 Jelen esetben a Bíróság álláspontja szerint az iratok alapján kellő mértékben bizonyított, hogy egy – a környékbeli lakosoknak is kellemetlenséget okozó — pembrokestowni magánterületen 1995 és 2001 januárja között engedély nélkül tároltak hulladékot, amelynek során az illetékes hatóság nem hozta meg az e műveletek beszüntetését célzó intézkedéseket, és a meghozott szankciók nem voltak annyira hatékonyak, hogy elrettentő erővel bírjanak. A Bíróság azt is megállapítja, hogy az 1996-os törvény szerinti engedélyt 2001. január 24-én az EPA adta meg a terület használójának.

— Powerstown (Carlow megye) települési hulladéklerakójának engedély nélküli üzemeltetése (az 1999/4351. sz. panasz)

64 A Bizottság keresetében azt állítja, hogy a powerstowni (Carlow megye) települési hulladéklerakó 1975 óta engedély nélkül működik, miután – bár az 1996-os törvény alapján 1998. február 27-én benyújtottak egy engedélyezési kérelmet — 2000. február 23-án még semmilyen határozat nem született, így a létesítmény a kérelem benyújtását követően továbbra is üzemelt.

65 Az ír kormány – nem vitatva a fenti megállapításokat — az EPA-nak a fenti hulladékártalmatlanítóra vonatkozó 2000. március 24-i engedélyére hivatkozik.

— Hulladéktároló és -feldolgozó engedély nélküli üzemeltetése Cullinagh-ban (Fermoy, Cork megye) (az 1999/4478. sz. panasz)

66 A Bizottság állítása szerint a Cork megyei tanács a művelek beszüntetése és szankcionálása nélkül 1991 óta eltűrte, hogy egy engedéllyel nem rendelkező magánüzemeltető – az üzemeltető által 1991 és 1994 között erre vonatkozó városfejlesztési engedély iránt benyújtott kérelmek többszöri elutasítása ellenére — egy felszín alatti vizeket rejtő cullinagh-i területen működtessen hulladéktárolót és -feldolgozót.

67 Az ír kormány állítása szerint a fenti létesítményben 2002 áprilisa során évi 6500 tonna hulladék hasznosítását engedélyezték. Erre a határozatra azonban Írország nem hivatkozik. Az ír kormány szerint a felszín alatti vizeknek semmilyen, a létesítmény miatt bekövetkezett szennyeződését nem bizonyították, az engedélyezési határozat pedig előírja a vizek minőségének felügyeletét és értékelését. A városfejlesztési engedélyeket a Cork megyei tanács adta meg, azonban a felettes közigazgatási szerv azok visszavonásáról határozott.

68 Mindezek alapján a Bíróság álláspontja szerint kellő mértékben bizonyított, hogy legalább 1991 és 2002 áprilisa között engedély nélküli hulladékfeldolgozás és -tárolás zajlott egy olyan területen, ahol a felszín alatti vizek szennyeződésének kockázata nem zárható ki, miközben az illetékes hatóságok nem hozták meg az e műveletek beszüntetését célzó intézkedéseket, és szankciókat sem alkalmaztak. Az előző

pontból következően az ír kormány többek között elismeri, hogy a szóban forgó hatóságok annak ellenére megadták a városfejlesztési engedélyt e létesítményeknek, hogy azok nem rendelkeztek az irányelvben előírt engedéllyel.

— Hulladéklerakás és hulladékfeldolgozó létesítmények engedély nélküli üzemeltetése a Poolberg-félszigeten (Dublin) (az 1999/4801. sz. panasz)

69 A Bizottság állítása szerint egyrészt a dublini illetékes hatóságok a hulladéklerakás szankcionálása és a hulladékok eltávolíttatása nélkül 1997 óta eltűrték, hogy a Poolberg-félsziget zöldterületén építkezési és bontási hulladékokat rakjanak le. A Bizottság szerint a hulladéklerakás beszüntetése vagy szankcionálása nélkül ugyanezek a hatóságok másrészt azt is eltűrték, hogy a félszigeten két fémhulladék-feldolgozó létesítményt működtessenek engedély nélkül, ráadásul az érintett létesítmények közösségi pénzügyi támogatásban is részesültek.

70 Az említett két létesítményt illetően a Bizottság által kért információkkal kapcsolatban írt 2000. december 12-i és 2001. június 26-i levelében az ír kormány kifejtette, hogy az 1998. szeptember 23-án és október 15-én benyújtott engedélyezési kérelmeket követően 2000. augusztus 3-án és 2001. március 1-jén határozatot hoztak az engedély megadásáról. A közösségi támogatásokkal kapcsolatban az ír kormány ellenkérelmében arra hivatkozik, hogy azokat tévedésből ítélték meg.

71 Az ír kormány további állítása szerint korábban csak egyetlen illegális hulladéklerakás történt, és a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidőn belül a természet károsodása nélkül helyre is állították a területet. Mivel az elkövetőket nem lehetett beazonosítani, velük szemben szankciót sem lehetett alkalmazni.

72 Válaszában a Bizottság a Poolberg-félszigetért felelős Dublin Port Companyval és a hulladékkezelésért felelős hatósággal, a Dublin Corporationnel rendszeres kapcsolatban álló panaszosoktól kapott részletes információkra, illetve az általa bizonyítékként felhozott fényképekre hivatkozva állítja, hogy a hulladéklerakást egészen 2000 elejéig folytatták, és hogy az érintett területet az ír hatóságok csak 2000 végére állították vissza az eredeti állapotot.

73 Viszonválaszában az ír kormány vitatja a Bizottság állításait, és úgy véli, hogy a bemutatott fényképek nem támasztják alá azokat.

74 A Bíróság álláspontja szerint 2000. december 12-én és 2001. június 26-án kelt levelében az ír kormány elismerte, hogy az érintett területen korábban jelentős mennyiségű törmelékes hulladék lerakására került sor, és kifejtette, hogy azt elegyengetve csatornázási munkálatok alapanyagaként a jövőben is fel lehet használni. Egyebekben a panaszosok állításai és a Bizottság által bemutatott fényképek kellően egyértelműek és részletesek annak megállapításához, hogy az ír kormány – mint az jelen ítélet 42–47. pontjából következik — a Bizottság által felhozott tények lényegi és részletes cáfolata vagy saját állításainak konkrét tényekkel való alátámasztása nélkül nem hivatkozhat a neki felrótt tényekkel kapcsolatos bizonyítékok hiányára.

75 A fentiekre tekintettel a Bizottság álláspontja szerint kellő mértékben bizonyított, hogy Dublin város illetékes hatóságai a hulladéklerakás szankcionálása és a hulladékok eltávolíttatása nélkül 1997 és 2000 között eltűrték, hogy a Poolberg-félsziget zöldterületén törmelékhulladékokat rakjanak le. A hatóságok ugyanezen a félszigeten két hulladékkezelő engedély nélküli üzemeltetését is eltűrték, amelyekre

2000. augusztus 3-án és 2001. március 1-jén anélkül fogadták el az érintettek engedélyezési kérelmét, hogy előírták volna az üzemeltetés beszüntetését, vagy az üzemeltetővel szemben szankciót alkalmaztak volna. A létesítmények egyebekben közösségi pénzügyi támogatásban is részesültek.

— Települési hulladéklerakók engedély nélküli üzemeltetése Tramore-ban és Kilbarryben (Waterford megye) (az 1999/5008. sz. panasz)

76 A felek által benyújtott iratokból és beadványokból következően az 1930-as évek óta engedély nélkül működő tramore-i hulladéklerakó szomszédos a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv (HL L 103., 1. o.) értelmében vett különleges védelmi területtel, és részben egy, a 92/43 irányelv értelmében természeti örökségnek és különleges természet-megőrzési területnek minősülő terület mellett fekszik. Ugyanezekből az iratokból az is következik, hogy a hulladéklerakóra vonatkozó engedély iránti kérelmet – amelyet csak 1998. szeptember 30-án nyújtottak be — 2001. szeptember 25-én az EPA pozitívan bírálta el.

77 A kilbarryi hulladéktároló – amely az 1970-es évek eleje óta engedély nélkül működik — természeti örökségnek javasolt vizes élőhely mellett található, és egy tudományos érdeklődésre számot tartó történelmi területre nyúlik be. Az érintett fél 1997. szeptember 30-án benyújtott engedély iránti kérelmét az EPA 2001. október 19-én hagyta jóvá.

78 A Bizottság szerint a két hulladéklerakó engedély nélküli üzemeltetése a környezetre nézve jelentős kárral és ártalommal járt, amely elsősorban a szomszédos vizes élőhelyeket érintette, mivel azok területének folyamatos csökkenését idézte elő.

79 A Bizottság által kért információkkal kapcsolatban írt 2000. november 30-i levelében az ír kormány állítása szerint a kilbarryi hulladéktároló melletti vizes élőhelyek csökkenése tíz évvel korábban következett be. A nevezett környezeti ártalmakkal kapcsolatban az ír kormány tagadja, hogy a tramore-i hulladéklerakónak bármilyen komolyabb káros hatása lett volna a szomszédos különleges védelmi területre, azonban elismeri, hogy a kilbarryi hulladéklerakóval kapcsolatban az EPA aggodalmának adott hangot.

80 Védekezésében az ír kormány többek között előadja, hogy a Duchas – a természetvédelmi hatóság — által Tramore-ban tervezett különleges védelmi terület határainak módosítását követően a hulladéklerakó már nem nyúlt be a nevezett területre. Egyebekben arra is hivatkozik, hogy valamennyi környezeti, különösen az említett hulladéklerakó melletti környezetvédelmi szempontból érzékeny területre gyakorolt káros hatással a 2001. szeptember 25-i és október 19-i engedélyezési határozatokban megfelelően foglalkoztak.

81 Ezzel kapcsolatban a Bíróság megállapítja, hogy az ír kormány elismeri a kilbarryi hulladéklerakónak a környező vizes élőhelyekre gyakorolt káros hatását és következésképpen azok területének csökkenését.

82 A tramore-i hulladéklerakóval kapcsolatban az ír természetvédelmi hatóság 2000. május 29-i leveléből kiderül, hogy az a hulladéktárolónak a különleges védelmi területtel való érintkezését és az általa okozott károkat egyaránt felrója a Waterford megyei tanácsnak. Az ugyanezen hatóság által 2000. július 20-án elfogadott fennmaradási terv – amelyre a Bizottság is hivatkozik — megerősíti, hogy a terület károsodására csak 1993 után került sor, amelynek során a területben és a szomszédos hulladéklerakó melletti részeken egyaránt komoly károk keletkeztek. A hulladéklerakó környékén és a szomszédos természeti területre is átnyúló hulladékok a Bizottság által felhozott, 2001-ben készült fényképeken is láthatóak.

83 Végül a két hulladéklerakó engedélyezési eljárása során készült vizsgálati jegyzőkönyvben és magában az engedélyezési határozatokban foglalt egyes megállapítások, illetve az azokban írt különböző feltételek is azt támasztják alá, hogy az említett hulladéklerakók működése során a környezetben, elsősorban pedig a víztartó rétegben komoly károk keletkeztek. Az említett határozatokban előírt egyes feltételek tényleges betartásához egyebekben végrehajtási intézkedések meghozatala és munkálatok elvégzése is szükséges, amellyel kapcsolatban az engedély megadása önmagában még nem jelenti azt, hogy a szóban forgó két hulladéklerakó üzemeltetése miatt bekövetkező környezetkárosítás azonnal abba is maradna. Mindent egybevetve e megállapítást a Waterford megyei tanács által – a tramore-i hulladéklerakó engedélyezésére vonatkozó határozat előírásai alapján — 2002 októberében közzétett környezetvédelmi jelentés is megerősíti.

84 A fentiekre tekintettel a Bíróság álláspontja szerint kellő mértékben bizonyított, hogy az 1930-as és 1970-es években készült tramore-i és kilbarryi települési hulladéklerakók az EPA-hoz 1997. szeptember 30-án és 1998. február 27-én benyújtott engedélyezési kérelmek jóváhagyásáig, tehát 2001. szeptember 25-ig és október 19-ig engedély nélkül működtek. Az is kellő mértékben bizonyítottnak tekinthető, hogy az említett hulladéklerakók érzékeny és különleges természeti érdeket képviselő vizes élőhelyek területére átterjeszkedve azokat megváltoztatták, és területüket csökkentették, illetve – mint az előző pontból is következik — több természeti károsodást is okoztak, amit azonban teljes mértékben az említett engedélyek megadása sem szüntetett meg.

— Hulladékfeldolgozó létesítmények engedély nélküli üzemeltetése Lea Roadban és Ballymorisban (Laois megye) (az 1999/5112. sz. panasz)

85 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az illetékes helyi hatóságok anélkül tűrték el, hogy egy magánüzemeltető az 1980-as évek óta a Portarlingtonhoz (Laois megye) közeli Lea Road és Ballymoris közötti – jelenetős víztartó réteggel rendelkező — Barrow

folyó vízgyűjtő területén található használaton kívüli kőbányában engedély nélkül üzemeltessen hulladékfeldolgozó létesítményeket, hogy gondoskodtak volna e tevékenységek beszüntetéséről vagy szankcionálásáról.

86 Miután a Bizottságnak címzett 2000. november 28-i levélben az ír kormány elismerte, hogy e két területen az előírt engedély nélkül folyt hulladékkezelés, védekezésében egyúttal azt is kifejti, hogy a Laois megyei tanács 2001 szeptemberében megerősítette, hogy időközben a Lea Road-i területen minden tevékenységet beszüntettek. A ballymorisi területtel kapcsolatban említést érdemel, hogy az EPA 2002 februárjában nyilvánosságra hozta a kért engedély elutasításáról szóló határozatának tervezetét.

87 Válaszában a Bizottság vitatja, hogy a Lea Road-i hulladékgazdálkodási műveleteket beszüntették volna. Erre vonatkozóan e területen végzett ellenőrzéseket követően készült több olyan jelentést is felhoz, amelyek – 2002. június 6-án készült — egyike fényképfelvételekkel kiegészítve bizonyítja, hogy legalább az említett időpontig e területen jelentős mennyiségű hulladéktárolás folyt. A Bizottság egyebekben a Ballymorisban végzett műveletek mértékére vonatkozó további vizsgálati jelentéseket és fényképfelvételeket is bemutat.

88 A Bíróság Hivatalához 2003. január 10-én benyújtott viszonválaszában az ír kormány kifejti, hogy a ballymorisi létesítmény engedélyezési kérelmével kapcsolatban 2003 márciusában várható döntés.

89 A fentiekre tekintettel a Bíróság álláspontja szerint kellő mértékben bizonyított, hogy az illetékes ír hatóságok anélkül eltűrték, hogy egy magánüzemeltető az 1980-as évek óta a Portarlingtonhoz (Laois megye) közeli Lea Road és Ballymoris közötti – jelenetős víztartó réteggel rendelkező — Barrow folyó vízgyűjtő területén található

használaton kívüli kőbányában engedély nélkül üzemeltessen hulladékfeldolgozó létesítményeket, hogy gondoskodtak volna e tevékenységek beszüntetéséről vagy szankcionálásáról. A Lea Road-i terület esetén ez a helyzet legalább 2002. június 6-ig, a ballymorisi létesítmény esetén pedig 2003. január 10-ig fennállt.

— Települési hulladéklerakók engedély nélküli üzemeltetése Drumnabodenben, Muckish-ban és Glenallában (Donegal megye) (a 2000/4408. sz. panasz)

90 A felek nem vitatják, hogy miután a drumnabodeni települési hulladéklerakóra az 1996-os törvény alapján 1998. szeptember 30-án megkérték az engedélyt, a Donegal megyei tanács 1999. április 26-i határozatával elrendelték e hulladéklerakó bezárását. A hatóságnak ebből következően a Muckish-i és glenallai települési hulladéklerakók tevékenységének folytatásáról is döntenie kellett, ezért nem sokkal 1999. március 1-je – az említett törvényben a meglévő települési hulladéklerakók engedélyeztetésére megjelölt utolsó nap — előtt elrendelte azok bezárását. A hulladékkezelés tehát e két utóbbi hulladéklerakóban folytatódott, miközben a rájuk vonatkozó engedélyezési kérelmeket csak 1999. október 5-én nyújtották be. A kérelmek késedelmes benyújtása ellenére az EPA nem emelt kifogást a hulladéklerakókban végzett tevékenység ellen.

— Hulladéklerakás és engedély nélküli hulladéklerakás Carlingford Lough-ban (Greenore, Louth megye) (a 2000/4115. sz. panasz)

91 A Bizottság álláspontja szerint az ír hatóságok a műveletek beszüntetése vagy szankcionálása, illetve a hulladékok eltávolíttatása nélkül 1990 óta eltűrték, hogy a Carlingford Lough (Greenore, Louth megye) menti partszegélyen építkezési és bontási hulladékot rakjanak le engedély nélkül.

92 Az ír kormány a Bizottságnak címzett 2001. április 9-i levelében jelezte, hogy a Department of the Marine and Natural Resources álláspontja szerint a hulladékkérdést egy még kidolgozás alatt álló helyi fejlesztési terv keretében lehetne rendezni. A Department of the Environment and Local Government 2000. október 23-án megküldte annak a jelentésnek a másolatát, amelyben a Carlingford Loughban lerakott hulladékokat bontási selejtként azonosították.

93 Ellenkérelmében az ír kormány arra az álláspontra helyezkedik, hogy ez a minősítés téves. Szerinte 2002 januárjában – a Louth megyei tanács kérésének megfelelően — a helyszínről történő elszállítást követően egyértelművé vált, hogy a helyszínen található anyagok kőzetekből és kőbányából kifejtett kövekből álltak, amelyeket a Greenore Port nevű vállalkozás azért rakott ott le, hogy a hulladék ártalmatlanítása nélkül a talajt feljavítsa. Egyebekben ezeket az anyagokat egy ott készülő töltés építésének keretében kívánták felhasználni.

94 Jelen esetben a Bíróság megállapítása szerint a Bizottság által előadott iratok – valamint elsősorban a panaszostól és a Department of the Marine and Natural Resources-tól származó levelek — között szerepel két, a minisztérium tisztviselői által a helyszínen 1993-ban és 1997-ben lefolytatott vizsgálatról készült jelentés és számos, 2002 januárjából származó fénykép is, amelyekből kiderül, hogy a szóban forgó hulladék leginkább bontási törmelékből, azon belül is vasbetonból és ócskavasból áll. Ezen tények alapján kellő mértékben bizonyított, hogy egy engedéllyel nem rendelkező magánüzemeltető 1990 óta bontási és építkezési hulladékokat rakott le és tárolt a Carlingford Lough menti partszegélyen, és hogy ezt az illetékes ír hatóságok legalább 2002 januárjáig e tevékenységek beszüntetése vagy szankcionálása, illetve a hulladék eltávolíttatása nélkül eltűrték.

— Engedély nélküli vagy nyilvántartásba nem vett magánüzemeltető által végzett hulladékgyűjtés Brayben (Wicklow megye) (a 2000/4157. sz. panasz)

95 A Bizottság állítása szerint 2000 januárjában a brayi városi tanács úgy döntött, hogy megszünteti a háztartási hulladék szervezett összegyűjtését, és felszólította a lakosokat, hogy a rendelkezésükre bocsátott listáról válasszák ki a nekik megfelelő magán-hulladékgyűjtőt. A Bizottság szerint tehát ez utóbbiak nem lettek az irányelv 12. cikke értelmében nyilvántartásba véve vagy engedélyezve, mivel az irányelvnek ezt a rendelkezését nem ültették át az ír jogba.

96 A Bizottságnak küldött 2000. október 4-i levelében az ír kormány egyrészt rámutat, hogy Bray község a területén működő valamennyi hulladékgyűjtőről nyilvántartást vezetett. Másrészt arról tájékoztatja a Bizottságot, hogy olyan szabályozást fog elfogadni, amely az írországi hulladékgyűjtésre engedélyezési rendszert ír elő.

— Hulladék engedély nélküli lerakása Ballynattinban, Pickardstownban, Ballygunner Bogban és Castletownban (Waterford megye) (a 2000/4633. sz. panasz)

97 Keresetében a Bizottság azt állítja, hogy a Waterford megyei tanács a tevékenységek beszüntetése, szankcionálása, illetve a hulladékok eltávolíttatása nélkül 2001 decemberéig eltűrte, hogy különböző, elsősorban építkezési és bontási hulladékokat rakjanak le az említett megye egyes vizes élőhelyein, köztük Ballynattinban, Pickardstownban, Ballygunner Bogban és Castletownban.

98 A Bírósághoz 2002. augusztus 19-én benyújtott védekezésében az ír kormány állítása szerint a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltével a pickardstowni, castletowni és Ballygunner Bog-i területen valamennyi hulladéklerakás megszűnt. Az első két területen lerakott hulladék eltávolíttatása érdekében ellenben a Waterford megyei tanács saját maga kezdeményezett lépéseket. A harmadik helyszínt a tanács szerint időközben befüvesítették, ezért a hulladék eltávolításával sem lehetne az említett vizes élőhely eredeti állapotát visszaállítani. Az ír kormány egyebekben arra hivatkozik, hogy miután a Waterford megyei tanácsnak a hulladéklerakás beszüntetésére és a hulladékok eltávolítására vonatkozó 2000 júniusi felszólítása hatástalan volt, a ballynattini helyszínen 2002 januárjában továbbra is történt hulladéklerakás.

99 Válaszának alátámasztására a Bizottság 2002 szeptemberében készült fényképeket hoz fel, amelyeken a ballynattini, pickardstowni és castletowni helyszíneken bontási hulladék, illetve a három helyszín közül az elsőnél folyamatban lévő építkezés látható.

100 A Bírósághoz 2003. január 10-én benyújtott viszonválaszában az ír kormány arra hivatkozik, hogy a ballynattini, pickardstowni, Ballygunnar Bog-i és castletowni hulladéklerakás egyenként az érintett vizes élőhelyek 0,15%-át, 27%-át, 6%-át és 27%-át kitevő 0,1, 0,8, 0,4 és 1 hektárnyi területen történt. A ballynattini helyszín esetén a Circuit Court végzése előírta a hulladék elszállítását és a készülő építmény lebontását, illetve az ír kormány 2002 decemberében e bírósághoz a terület tulajdonosának elzárására irányuló keresetet nyújtott be. Mivel a Waterford megyei tanács nemrég a castletowni területen történt új hulladéklerakásról szerzett tudomást, szándékai szerint előírná az oda és Pickardstownba lerakott hulladék elszállítását, valamint a ballynattini területen lévő összes hulladék eltávolítását.

101 A fentiekre tekintettel a Bíróság szerint kellő mértékben bizonyított, hogy az illetékes helyi hatóság a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidőn belül a tevékenységek beszüntetése, szankcionálása, illetve a hulladékok eltávolítta-

tása nélkül eltűrte, hogy 2001 decemberéig magánüzemeltetők különböző, elsősorban építkezési és bontási hulladékokat rakjanak le Waterford megye egyes vizes élőhelyein, köztük Ballynattinban, Pickardstownban, Ballygunner Bogban és Castletownban; ez a helyzet jelen kereset benyújtása után is fennállt.

Az irányelv 9. és 10. cikkének megsértéséről

— A felek érvei

102 A Bizottság arra hivatkozik, hogy az irányelv 9. és 10. cikke értelmében 1977 óta valamennyi hulladékfeldolgozási műveletre engedélyt kell beszerezni. Az irányelv 4. cikkének alkalmazása és a környezet megóvása érdekében előírt, a műveletek által betartandó feltételek miatt az engedélynek mindenképpen előzetesnek kell lennie.

103 A Bizottság szerint Írországban számos települési hulladékfeldolgozó működik engedély nélkül, amit például az 1999/4351. sz. és az 1999/5008. sz. panaszban kifogásolt powerstowni, illetve tramore-i és kilbarryi hulladéklerakók esete is bizonyít.

104 Az 1996-os törvény alapján benyújtott és a meglévő létesítményekre vonatkozó engedélyezési kérelmek elbírálása egyebekben túlzottan hosszú ideig tart, ráadásul a létesítmények az engedélyezési eljárás alatt rendszeresen üzemelnek. Mint azt a Bizottság kérdésére 2000. február 23-án adott válaszában az ír kormány kifejti, 137

ilyen típusú engedélyezési kérelemből 2000. február 23-án 102 továbbra is folyamatban volt. A 2000/4408. sz. panaszban megjelölt muckishi és glenallai hulladéklerakók esetében az EPA azt is eltűrte, hogy az említett törvényben előírt határidőn belül benyújtott engedélyezési kérelem nélkül is folyhasson az üzemeltetés.

105 A Bizottság szerint Írország akkor sem teljesítette kötelezettségét, amikor az említett határidő lejárta előtt bezárt települési hulladéklerakókat nem vetette alá az irányelv 9. cikke szerinti engedélyezési eljárásnak.

106 A magánüzemeltetők által végzett hulladékkezeléssel kapcsolatban a Bizottság állítása szerint az ír hatóságok – mint az 1997/4705., az 1997/4792., az 1999/4478., az 1999/4801., az 1999/5112., a 2000/4145. és a 2000/4633. sz. panasz indoklásából is kiderül — a tevékenység beszüntetése vagy szankcionálása nélkül több szinten is eltűrték, hogy azok az ország több pontján állandó jelleggel engedély nélküli műveleteket végezzenek. A kivételes jelleggel alkalmazott szankcióknak egyebekben semmilyen elrettentő hatása nem volt, amit az 1997/4847. sz. panasz esete is bizonyít. Ez pusztán közgazdasági számítások alapján arra biztatta a tisztességtelen üzemeltetőket, hogy tevékenységeiket engedély nélkül gyakorolják, miközben az irányelvet tiszteletben tartó versenytársaik hátrányba kerülnek.

107 Az illetékes ír hatóságok az adott tevékenység folytatását a meglévő engedély nélküli létesítményekre vonatkozó engedélyezési és városfejlesztési kérelmekkel kapcsolatban is eltűrték, illetve – mint az elsősorban az 1997/4792., az 1999/4478., az 1999/4801., az 1999/5112. és a 2000/4145. sz. panaszból is kiderül — a megadott engedélyek több hasonló esetben is korábbi szabálytalanságot hagytak jóvá. Az 1997/4705. sz. panasz vonatkozásában azonban az EPA elismerte, hogy egy vizes élőhely feltöltése hasznosítással egyenértékű, és hogy ilyen körülmények között a nemzeti jog alapján nem szükséges engedélyt beszerezni.

108 Ellenkérelmében az ír kormány a települési hulladékkal kapcsolatos műveletekkel összefüggésben arra hivatkozik, hogy 2001. szeptember végére mindössze tizennégy működő települési hulladéklerakó esetében kellett még engedélyt beszerezni, illetve hogy a helyzet szabályozása 2002. november 29-én teljesen megtörtént, mivel ekkor került sor az utolsó engedély megadására. A kérelmek elbírálásának időtartama tehát ezt figyelembe véve nem kirívó, tekintettel a meglévő létesítményekkel kapcsolatos egyidejű kérelmek áradatára, az iratok bonyolultságára és az engedélyezési folyamat nehézségeire. A glenallai és muckishi hulladéklerakó kivételes esetnek tekinthető.

109 Az ír kormány szerint egyébként az irányelv 9. cikke nem írja elő, hogy a jogszabályban előírt határidő előtt bezárt, engedélyezés alatt álló létesítményt visszaható hatállyal engedélyeztetni kellene.

110 A magánüzemeltetők által végzett hulladékkezeléssel kapcsolatban az ír kormány vitatja, hogy az ír hatóságok általánosságban eltűrnék az engedély nélküli műveleteket. Meglévő vagy tervezett tevékenységekre 1998 májusa és 2002 augusztusa között 651 kérelmet nyújtottak be és 384 engedélyt adtak meg.

111 Az 1996-os törvény értelmében pénzbírság kiszabására és elzárásra is lehetőség van, illetve a törvény rendelkezéseinek megsértése esetén tényleges szankcióknak van helye. A Bírósághoz 2002. augusztus 19-én benyújtott ellenkérelmében az ír kormány kifejti, hogy 34-ből 33 helyi illetékes hatóság által közölt, de jelen esetben be nem mutatott információkból tudható, hogy – miközben a hatóságok 1998 óta 111 eljárást fejeztek be, és 84 továbbra is folyamatban van — 1996 májusa óta 930 olyan jegyzőkönyv készült, amely az engedély nélküli műveletek befejezését és az adott hulladékok engedéllyel rendelkező létesítménybe történő elszállítását, további 76 pedig a hulladék ártalmatlanítását rendeli el. Az 1996-os törvény alapján az EPA 14 eljárást folytatott le.

112 A bíróságok ugyanakkor több esetben is bírságot szabtak ki. Állításának alátámasztására az ír kormány bemutatja a High Court 2002. július 31-i ítéletét, amely arra kötelezi az elkövetőket, hogy állítsák helyre azt a Wicklow megyei területet, amelyen veszélyes kórházi hulladék engedély nélküli ártalmatlanítását végezték. Az ír kormány ezenkívül a Naas District Court három, elzárást elrendelő ítéletére is hivatkozik, amelyet hulladék engedély nélküli birtoklásáért szabott ki.

113 A Bizottságnak megküldött konkrét esetekkel kapcsolatban az ír kormány vitatja, hogy jelen kereset tényállása alapján valóban az ír hatóságok tétlenségére lehetne következtetni. Az irányelv egyebekben nem írja elő, hogy a környezetet komolyabban nem károsító hasznosítási műveleteket tilos az engedélyezési eljárás alatt végezni. Az EPA 1998. március 20-i levele pedig csak az akkori ír szabályozást tükrözi, mivel a hulladékhasznosítási tevékenységek csak az 1998-as Waste Management (Licensing) (Amendment) Regulations értelmében engedélykötelesek, amely csak 1998. május 19-én lépett hatályba.

— A Bíróság álláspontja

114 Elsőként arra kell emlékeztetni, hogy Írországban a települési hulladék csak az 1996-os törvény és végrehajtási rendeleteinek elfogadása óta engedélyköteles. A magánüzemeltetők által kezelt hulladékok hasznosítását – bár az ír kormány bizonyos állításaiból arra lehet következtetni, hogy ártalmatlanításuk 1980 óta engedélyköteles — valójában csak 1998 óta kell engedélyeztetni.

115 Mint az jelen ítélet 22. és 23. pontjából is következik, a kereset célja valójában annak megállapítása, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltekor Írország nem teljesítette az irányelv 9. és 10. cikkéből folyó kötelezettségeit, nevezetesen annak előírását, hogy valamennyi elvégzett hulladékfeldolgozási műveletet engedélyeztetni kell.

116 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell, hogy az EK 249. cikk harmadik albekezdésének értelmében az irányelv az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező. Jelen esetben tehát az irányelv 9. és 10. cikke a tagállamoknak világosan és egyértelműen meghatározott eredménykötelezettségeket ír elő, amelyek alapján valamely tagállam területén hulladékártalmatlanítást vagy -hasznosítást végző vállalkozások vagy létesítmények kötelesek engedélyt beszerezni. Ebből következően egy tagállam e rendelkezések vonatkozásában csak akkor teljesíti kötelezettségeit – azok belső jogba történő helyes átültetésén kívül — az érintett üzemeltetők rendelkeznek az erre előírt engedéllyel (az új településihulladék-égető művek által okozott levegőszennyezés megelőzéséről szóló, 1989. június 8-i 89/369/EGK tanácsi irányelv [HL L 163., 32. o.] 2. cikkének a hulladékégető létesítmények üzemeltetésének előzetes engedélyeztetésére vonatkozó előírásával kapcsolatban lásd értelemszerűen a C-139/00. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott 2002. július 11-i ítélet [EBHT 2002., I-6407. o.] 27. pontját).

117 Mint a főtanácsnok indítványának 27–29. pontjából is következik, a tagállamok felelőssége tehát, hogy – elsősorban az e célból végzett megfelelő ellenőrzéssel, valamint az engedély nélkül végzett műveletek beszüntetésével és hatékony szankcionálásával — gondoskodjanak az előírt engedélyezés tényleges alkalmazásáról és betartásáról.

118 Meg kell tehát állapítani, hogy az irányelv 9. és 10. cikkében foglalt engedélyezési rendszer célja – mint az magából a rendelkezés szövegéből is következik — a 4. cikk helyes alkalmazásával annak biztosítása, hogy az engedély keretében végzett ártalmatlanítási és hasznosítási műveletek megfeleljenek a 4. cikk rendelkezéseiben

előírt különböző követelményeknek. E célból – mint azt az ártalmatlanítási műveletekkel kapcsolatban az irányelv 9. cikke is előírja — az említett engedélyeknek tartalmazniuk kell bizonyos részleteket és feltételeket. Mindebből következően a 9. és 10. cikkben foglalt engedélyezési eljárásokat szükségszerűen az ártalmatlanítási és hasznosítási műveletek előtt kell lefolytatni (lásd ezzel kapcsolatban a C-230/00. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2001. június 14-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-4591. o.] 16. pontját). Az ír kormány állításával ellentétben az engedélyezési kérelem benyújtása önmagában még nem jelenti azt, hogy az említett műveletek megfelelnének a nevezett rendelkezésekben foglalt előírásoknak.

119 Ezzel kapcsolatban jelen keresetben nem állja meg a helyét az ír kormány azon érvelése, hogy a nemzeti szabályozással bevezetett engedélyezési rendszer értelmében valóban létezne egy olyan átmeneti időszak, amely alatt a meglévő létesítmények továbbra is üzemelhetnek.

120 Valójában a 75/442 irányelv 13. cikke értelmében a tagállamok hatályba léptetik azokat a rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az irányelvnek az értesítéstől számított 24 hónapon belül megfeleljenek. Ezzel kapcsolatban meg kell említeni, hogy a 75/442 irányelv 8. cikke helyébe az irányelv 9. és 10. cikke lépett, és a meglévő kötelezettségek folyamatossága alapján azokat – amelyek eleve engedélyhez kötötték a hulladéktárolást és lerakást — újból megerősítették (lásd ezzel kapcsolatban a fent hivatkozott San Rocco-ügyben hozott ítélet 37. pontját).

121 Az ír kormánynak lett volna tehát a kötelessége, hogy időben – tehát az irányelvben meghatározott határidőn belül — lefolytassa egyrészt a 75/442 irányelv 8. cikkének, másrészt 9. és 10. cikkének a nemzeti jogrendszerbe történő átültetéséhez szükséges eljárást, teljesítve ezzel az irányelv rendelkezéseiben egyértelműen és pontosan meghatározott kötelezettségét — nevezetesen azt, hogy az említett műveleteket csak az előírt engedélyek birtokában folytassák. Mivel az átültetéssel kapcsolatban

Írország által elfogadott intézkedésekre későn került sor, azokra a kötelezettségszegés indoklásakor nem hivatkozhat (lásd értelemszerűen a C-60/01. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2002. június 18-án hozott ítélet [EBHT 2002., I-5679. o.] 33., 37. és 39. pontját).

122 Ezen előzetes megállapítások után kijelenthető, hogy a települési hulladéklerakókkal kapcsolatban – mint az a jelen ítélet 108. pontjából következik — az ír kormány maga is elismerte, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltével tizennégy hulladéklerakó továbbra sem rendelkezett engedéllyel.

123 Az ír kormány azt is elismeri, hogy az említett határidő leteltével az ír hatóságok gyakorlatuk során következetesen eltűrték, hogy a meglévő létesítmények az engedélyezési kérelem benyújtásától egészen az annak megvizsgálását követően hozott döntésig folytathassák tevékenységüket. Mint az jelen ítélet 84. pontjából is következik, a tramore-i és kilbarryi hulladéklerakók esetén is pontosan ez történt.

124 Egyebekben a Bírósághoz benyújtott több iratból is következik, hogy ugyanebben az időben a meglévő létesítményekre vonatkozó engedélyek megadása vagy megtagadása összességében igen jelentős időt vett igénybe, amellyel kapcsolatban a Bizottságnak címzett 2000. november 30-i levelében az ír kormány is elismerte, hogy ez aggodalomra ad okot.

125 Az engedélyezési kérelmek elbírálásának átlagos időtartamát az Irish Planning and Environmental Law Journalben 2002-ben az ír kormány által írt *Waste Licensing 1997-2002: Lessons from the Application process* című cikk is 808 napban határozta

meg. Mint az jelen ítélet 84. pontjából is következik, az – 1930-as és 1970-es években épült — tramore-i és kilbarryi települési hulladéklerakók engedélyének megadása külön-külön annak ellenére is 36, illetve 48 hónapba telt, hogy e hulladéklerakók eredetileg igen komoly környezeti ártalmakat és károkat okoztak a különleges természeti érdeket képviselő területeken.

126 A fent említett cikk szerint ennek a lassúságnak az volt az oka, hogy egyrészt gyakran igen rossz földrajzi fekvésű és alig ellenőrzött helyszínekkel kapcsolatban érkezett egyszerre roppant sok kérelem, másrészt az EPA nem rendelkezik kellő számú alkalmazottal. Mint arra a főtanácsnok indítványának 75. pontjában is rámutatott, miután egy tagállam húsz-egynéhány évig nem teljesíti az irányelv 9. cikkében előírt eredmény elérésére vonatkozó kötelezettségét, köteles mindent megtenni annak érdekében, hogy ezt a kötelezettségszegést a lehető legrövidebb időn belül orvosolja.

127 A fentiekből következik, hogy Írország a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor sem teljesítette az 1977 óta fennálló azon kötelezettségét, hogy valamennyi települési hulladéklerakó rendelkezzen az előírt engedéllyel. E kötelezettségszegés – amely az említett időpontban immár általános és folyamatos volt — annak az eredménye, hogy Írország különösen későn ültette át az irányelv 9. cikkét, ezenkívül nem rendelte el, hogy az engedélyezési eljárás ideje alatt a meglévő és engedély nélkül végzett tevékenységeket beszüntessék, valamint nem hozta meg azon intézkedéseket, amelyek szükségesek lettek volna ahhoz, hogy a létesítmények a végül kidolgozott belső rendszert attól kezdve betartsák.

128 Azokkal a használaton kívüli hulladéklerakókkal kapcsolatban, amelyekre az 1996-os törvényben és annak végrehajtási rendelkezéseiben az engedélyezési kérelem benyújtására előírt határidő letelte előtt sem nyújtottak be kérelmet, a Bizottság nem állította, hogy ez a szabályozás a szóban forgó irányelv helytelen átültetésének volna az eredménye, mivel az ilyen hulladéklerakókat amúgy sem kellett engedélyeztetni. Mint az a jelen ítélet 22. pontjából is következik, a Bizottság mind

a pert megelőző eljárásban, mind a Bíróság előtt éppen ellenkezőleg azt hangsúlyozta, hogy az irányelv 12. cikkének kivételével keresetében nem az irányelv átültetésének elmulasztását, hanem az átültetés céljából hozott nemzeti rendelkezések konkrét alkalmazásával kapcsolatos hiányosságokat kifogásolta. Ezen körülmények alapján jelen keresetben a Bizottságnak tehát nem annak megállapítása a célja, hogy mivel az 1996-os törvény és végrehajtási rendeleteinek végrehajtása során a közigazgatási hatóságok nem írták elő az engedély beszerzésével nem érintett használaton kívüli hulladéklerakóknak az irányelv 9. cikke szerinti engedély beszerzését – amit e szabályozás egyébként sem ír elő –, Írország megsértette volna kötelezettségét.

129 A magánüzemeltetők által végzett hulladékfeldolgozással kapcsolatban a Bíróság azon az álláspontón van, hogy mint az az ítélet 60., 63., 68., 75., 89., 94. és 101. pontjában tett megállapításokból is következik, számos helyi ír hatóság is eltűrte, hogy az ország területén több helyen is engedély nélkül, gyakran igen hosszú időn keresztül jelentős mennyiségű hulladékkal kapcsolatos műveletet végezzenek anélkül, hogy az e műveletek beszüntetésére, hatékony szankcionálására vagy azok megismétlésének megelőzésére vonatkozó szükséges intézkedéseket meghozták volna.

130 Szintén ezekből a megállapításokból következik, hogy az említett magatartás a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor is folytatódott.

131 Egyrészt – mint az jelen ítélet 118. és 119. pontjából is következik — az a körülmény, hogy adott esetben egy már meglévő létesítményre adnak be engedélyezési kérelmet, az ír hatóságok által követett gyakorlattal ellentétben még egyáltalán nem jelenti azt, hogy a létesítmény megfelel az irányelv 9. és 10. cikkében előírt követelményeknek, illetve hogy a szóban forgó tevékenységeket az engedélyezési eljárás alatt is folytatni lehetne.

132 Másrészt – mint arra a Bizottság helyesen hivatkozik — az a körülmény, hogy a jelen ítélet 63. és 75. pontjában említett két megvizsgált konkrét esetben már a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő előtt megadták az engedélyt, ez nem befolyásolja sem azt, hogy az említett engedély nélküli műveletekkel kapcsolatban korábban semmilyen szankcionálásra nem került sor, sem azt a megállapítást, hogy a vizsgált időszakban az említett rendelkezések be nem tartását az illetékes ír hatóságok általánosságban eltűrték.

133 Mint arra a főtanácsnok indítványának 121. pontjában is rámutatott, ez az elnéző magatartás valójában egy általánosabb közigazgatási problémát jelez, amelynek általános jellege és időtartama alapján megállapítható, hogy az ír hatóságoknak felróható gyakorlatról van szó, és amelynek lényege, hogy az irányelv 9. és 10. cikkét nem hajtották megfelelően végre.

134 Ezt az álláspontot a Bizottság által előadott több irat is alátámasztja. Mint az a 2002-ben készült *Strategic review & outlook for Waste Management capacity and the impact on the Irish Economy* című, különös részletességgel kidolgozott elemzésből is kitűnik, a 2001-es indokolással ellátott véleményben megadott határidő leteltekor az írországi hulladéklerakók hálózata szinte teljesen betelt, ami több engedély nélküli hulladéklerakáshoz és hulladéklerakó megjelenéséhez vezetett. Ugyanerre a megállapításra jutott a The Institution of the Engineers of Ireland által 2002 januárjában készített *National Waste management strategy*, amely szerint Írország szinte egész területén több száz, vagy akár több ezer engedély nélküli hulladéklerakót hoztak létre.

135 Egészen konkrétan Wicklow megyével kapcsolatban a 2001. december 8. és 2002. április 9. között megjelent újságcikkekből, illetve az e megye tanácsa által 2001.

szeptember 7-én készített jelentésből is kiderül, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő után a megyében mintegy száz engedély nélküli – néhány igen jelentős méretű — létesítményt számoltak össze, amelyek elsősorban kórházi hulladékot tartalmaztak.

136 Miután a Bizottság megfelelő érvekkel alátámasztotta, hogy az ír hatóságok a tevékenységek beszüntetése vagy szankcionálása nélkül általános és folyamatos jelleggel eltűrték az irányelv 9. és 10. cikkében foglalt előírások megsértését – mint az a jelen ítélet 42–47. pontjából következik —, Írország feladata, hogy lényegében és részletesen vitassa a tényeket és az azokból levonható következtetéseket.

137 Meg kell tehát állapítani, hogy jelen esetben Írország nem teljesítette ezt a követelményt, mivel általános megállapításait csak a jelen ítélet 110–112. pontjában foglalt tényekkel, valamint – mivel a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltét követően hozták meg — egy olyan bírósági határozattal igyekezett alátámasztani, amely mindent egybevetve az ír hatóságoknak az említett időpontban tanúsított magatartásának megítélésekor nem releváns.

138 A Bírósághoz 2003. január 10-én benyújtott viszonválaszában az ír kormány maga is azt állította, hogy a környezetvédelmi normák következetes végrehajtásának céljából nemrég több intézkedést is bevezetett, így a helyi hatóságoknak egy olyan pénzalapot bocsátott rendelkezésére, amely lehetővé teszi az említett előírások betartásának ellenőrzését, valamint előírta a hatóságoknak, hogy kötelesek az EPA által kidolgozott környezetgazdálkodási rendszert betartani, illetve a vizsgálatok során átfogóbb és hatékonyabb megközelítést alkalmazni, valamint szigorúbb környezetvédelmi szabályozást előíró törvénytervezet dolgozott ki, és e célból új szakhatóságot hozott létre. Az Irish Times 2002. augusztus 14-i számában megjelent és a Bizottság által is hivatkozott cikkből kiderül, hogy az ír Környezetvédelmi Minisztérium

elmondása szerint – a szigorúbb és következetesebb hulladékszabályozás szükségességére való tekintettel — a szakhatóság létrehozását kiemelt fontossággal kívánták kezelni.

139 A fentiekből és a települési hulladéklerakókkal kapcsolatban a jelen ítélet 127. pontjában tett megállapításból következően kellő mértékben bizonyított, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltével Írország általában és folyamatos jelleggel megsértette az irányelv 9. és 10. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét, ezért a Bizottság erre vonatkozó kifogása megalapozott.

Az irányelv 12. cikkének megsértéséről

— A felek érvei

140 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a 2001-es Waste Management (Collection Permit) Regulations (a továbbiakban: a 2001-es szabályozás), amelyről neki 2001. szeptember 27-én küldtek értesítést, már eleve késedelmesen és pontatlanul ülteti át az irányelv 12. cikkét. A 2001-es szabályozás az engedélyezési kérelmek benyújtásának határidejeként 2001. november 30-át határozza meg. Amennyiben az érintett üzemeltető ezen időpont előtt benyújtja az engedélyezés iránti kérelmet, az eljárás befejezéséig folytathatja tevékenységét. Ennek a késedelmes átültetésnek az eredménye az volt, hogy – mint azt a 2000/4157. sz. panaszban kifogásolt tények is alátámasztják — a vállalkozások teljes mértékben mentesültek a hulladékgyűjtés és hulladékszállítás engedélyeztetésének vagy nyilvántartásba vételének kötelezettsége alól.

141 Az ír kormány szerint a 2001-es szabályozás megfelelően ülteti át az irányelv 12. cikkét, és ezzel megszünteti a kötelezettségszegést. A Bizottság által kifogásolt átmeneti intézkedésekkel kapcsolatban az ír kormány állítása szerint egy engedélyezési kérelem benyújtása legalább az említett 12. cikkben előírt nyilvántartásba vétellel egyenlő, mivel ez a fogalom tulajdonképpen a hatóság – előzetes feltételek teljesítése nélkül történő — egyszerű hivatalos értesítését jelenti. A Bizottság által felhozott konkrét eset tehát semmiképpen sem jelenti azt, hogy Írország nem teljesítette volna kötelezettségeit.

— A Bíróság álláspontja

142 Az irányelv 12. cikke elsősorban azt írja elő, hogy azokat a létesítményeket vagy vállalkozásokat, amelyek hivatásszerűen végeznek hulladékgyűjtést vagy szállítást, ott, amennyiben nincsenek engedély beszerzésére kötelezve, azok illetékes hatóságoknál nyilvántartásba vételi eljárás alá tartoznak.

143 Az ír kormány nem vitatja a Bizottság azon megállapítását, hogy a 2001-es szabályozással késedelmesen létrehozott engedélyezési rendszer értelmében 2001. november 30-tól a hulladékgyűjtést a helyi hatóság által kiállított engedélyben foglaltak szerint kell végezni, illetve a meglévő tevékenységekkel kapcsolatos valamennyi engedélyezési kérelmet ezen időpont előtt be kell nyújtani.

144 Mindebből következik, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltekor a hulladékgyűjtés még nem volt kötelező engedélyezéshez vagy nyilvántartásba vételhez kötve. Éppen ellenkezőleg, az irányelv

12. cikke szerinti nyilvántartásba vétellel – az ír kormány állításával szemben — annak benyújtása még akkor sem lett volna egyenértékű , tehát nem is teljesítette volna az irányelv előírásait, ha a 2001-es szabályozás alapján minden érintett üzemeltető időben benyújtotta volna kérelmét, amire vonatkozóan viszont az ír kormány semmilyen bizonyítékot nem adott elő. Az irányelv valójában azt írja elő a tagállamoknak, hogy válasszanak az engedélyezési vagy nyilvántartásba vételi eljárás között, azonban Írország nem a második megoldást választotta.

145 A fentiekből következik, hogy megalapozott az a bizottsági kifogás, amely szerint Írország nem megfelelően ültette át az irányelv 12. cikkét.

Az irányelv 5. cikkének megsértéséről

— A felek érvei

146 A Bizottság álláspontja szerint Írország nem hozta meg az integrált és megfelelő hulladéklerakó hálózat létrehozásához szükséges intézkedéseket, mivel számos létesítmény engedélyezés nélkül, ráadásul – mint azt az 1999/5008. sz. panasszal érintett tramore-i és kilbarryi hulladéklerakók esete is bizonyítja — a környezetet is károsítva működött.

147 Az ír hulladékártalmatlanítási hálózat hiányosságait mutatja az is, hogy egy ponton teljesen megtelt, ami hozzájárult ahhoz, hogy rengeteg engedély nélküli hulladéklerakás történjen.

148 Az ír kormány teljes mértékben vitatja az irányelv 5. cikkének megsértését. Egyrészt a Bizottságnak a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő lejártakor még nem kellett volna megállapítania az irányelv 9. cikke szerinti engedélyezési rendszer hiányát. Másrészt – amennyiben a „megfelelő" szó jelentése úgy értelmezendő, hogy az az aktuális tagállami hulladékártalmatlanítási igények kielégítésére kellő kapacitást ír elő — nem meggyőzőek a Bizottság által bemutatott azon iratok, amelyek alapján azt állapította meg, hogy az írországi hulladéklerakók kapacitása állítólag nem megfelelő. A Bizottságnak azt sem kellett volna megállapítania, hogy a hulladéklerakók elégtelen kapacitása miatt nem volt lehetséges a hulladékok ártalmatlanítása, mivel semmi rendhagyó nincs abban, hogy néhány ezek közül majdnem megtelt. Írország szerint a Bizottság sem annak lehetőségét nem veszi számításba, hogy a meglévő ártalmatlanítási kapacitásokat a helyi hatóságok egymás között megoszthatják, vagy azokat ki is bővíthetik, sem az éppen vizsgált új hulladéklerakók megnyitását vagy a hasznosítási infrastruktúra fejlesztését.

— A Bíróság álláspontja

149 Az irányelv 5. cikke alapján az irányelvben meghatározott céloknak egy olyan integrált és megfelelő hulladékártalmatlanító létesítményhálózat létrehozása tesz eleget, amely – az elérhető legjobb technológiák figyelembevétele és az elfogadható költségek miatt — alkalmas arra, hogy a hulladék az egyik legközelebbi, a célnak megfelelő létesítményben legyen ártalmatlanítható (a C-53/02. és C-217/02. sz., Commune de Braine le Château és társai ügyben 2004. április 1-jén hozott ítélet [EBHT 2004., I-3251. o.] 33. pontja).

150 Az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének első albekezdése kimondja, hogy az irányelv „4., 5. és 7. cikk[ének] végrehajtása céljából" minden olyan létesítmény vagy vállalkozás, amely hulladékártalmatlanítási műveleteket végez, köteles engedélyt beszerezni. Ez a kifejezés azt jelenti, hogy az irányelv 5. cikkének végrehajtása feltehetően leginkább egyéni engedélyek kiállításával történik (lásd ezzel kapcsolatban a fent hivatkozott Commune Braine-le-Château és társai ügyben hozott ítélet 40., 41. és 43. pontját).

151 Tehát – mint az jelen ítélet 139. pontjából is következik — a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltekor Írország általános és folyamatos jelleggel megsértette az irányelv 9. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét, amikor eltűrte, hogy számos hulladékártalmatlanító engedély nélkül üzemeljen.

152 Mint azt a Bizottság is helyesen megállapította, e körülmény alapján egyértelmű, hogy ez említett időpontban Írország nem teljesítette az irányelv 5. cikkében előírt kötelezettségeit.

153 Tehát – mint az jelen ítélet 118., 149. és 150. pontjából is következik — az irányelv 9. cikkében előírt engedélyezési rendszer célja, hogy az egyes hulladékártalmatlanítási műveletek megfeleljenek az abban foglalt különböző céloknak. E célból tehát az engedélyezésnek – mint az a rendelkezésből is kiolvasható — ki kell terjednie néhány adatra, így a hulladék típusára és mennyiségére, a műszaki követelményekre, a meghozandó biztonsági intézkedésekre, a hulladékártalmatlanítás helyére és a kezelési módszerre.

154 Az irányelv 7. cikkében előírt hulladékgazdálkodási terv az egyéni engedélyezési kérelemben kötelezően szereplő adatokkal együtt ugyanezen irányelv 5. cikke alapján

elengedhetetlen feltétele egy integrált és megfelelő hulladékártalmatlanító hálózat létrehozásának, figyelembe véve egyúttal – mint azt ez utóbbi rendelkezés is előírja — az elérhető legjobb technológiákat, amelyek költsége elfogadható, és amelyek alkalmasak arra, hogy a hulladék az egyik legközelebbi és a célnak megfelelő létesítményben legyen ártalmatlanítható a leginkább alkalmas módszerek és technológiák segítségével azért, hogy biztosítható legyen a környezet- és az egészségvédelem magas szintje.

155 A Bizottság által bemutatott iratokból, így különösen a főtanácsnok indítványának 92. pontjában is említett jelentésből és a jelen ítélet 134. pontjában hivatkozott 2002 júliusi tanulmányból is következik, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor az ír hulladékártalmatlanító hálózat összességében szinte teljesen megtelt, és már képtelen befogadni az írországi hulladékokat. Az említett iratokból következik, hogy ezt a helyzetet számos engedély nélküli hulladékártalmatlanító és lerakó megjelenése kísérte az ország egész területén.

156 Meg kell tehát állapítani, hogy a különböző iratokban foglalt pontos és részletes információkat Írország nem vitatta lényegében és részletesen, hanem azok bizonyító erejét csak általánosságban vonta kétségbe, így nem teljesítette a jelen ítélet 42–47. pontjában foglalt feltételeket.

157 Ezen feltételek értelmében tehát meg kell állapítani, hogy Írország a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor sem hozta meg az integrált és megfelelő hulladékártalmatlanító hálózat létrehozásához szükséges azon intézkedéseket, amelyek az irányelv 5. cikke értelmében lehetővé tennék a Közösség

egészének, hogy biztosítsa a hulladékártalmatlanítást, a tagállamoknak pedig azt, hogy erre egyénileg is törekedjenek.

158 A fentiekből következik, hogy az irányelv 5. cikkének megsértésére vonatkozó bizottsági kifogásnak helyt kell adni.

Az irányelv 4. cikkének megsértéséről

— A felek érvei

159 A Bizottság álláspontja szerint az irányelv 9. és 10. cikke szerinti működőképes engedélyezési rendszer létrehozásának folyamatos halasztása önmagában is elegendő annak megállapításához, hogy Írország nem hozta meg az emberi egészség veszélyeztetése, illetve a környezetre esetleg veszélyes folyamatok vagy módszerek nélkül történő hulladékhasznosításhoz és ártalmatlanításhoz szükséges intézkedéseket, mint az az irányelv 4. cikkének első albekezdése végrehajtása során kötelessége lett volna.

160 Ez utóbbi rendelkezést az elővigyázatosság és a megelőzés elve alapján kell értelmezni, azonban megsértése nem feltétlenül jár tényleges károkozással. Jelen esetben – mint az az 1997/4705., az 1997/4792., az 1999/4801., az 1999/5008., 2000/4408., 2000/4145. és 2000/4633. sz. panasz indoklásából is következik — az azokban kifogásolt engedély nélküli műveletek a különleges érdeklődésre számot tartó helyben és a környezetben is több tényleges és tényleges kárt okozott,

miközben Írország nem tette meg az azok orvoslásához, így a területek helyreállításához, illetve az engedély nélkül lerakott hulladékok megfelelő ártalmatlanításához vagy hasznosításához szükséges intézkedéseket.

161 Az ír kormány tehát egyáltalán nem tett eleget azon kötelezettségének, hogy az irányelv 4. cikke második albekezdése alapján megtiltsa az ellenőrizetlen hulladéklerakást és -ártalmatlanítást.

162 Az említett 4. cikk első albekezdésével kapcsolatban az ír kormánynak az az álláspontja, hogy a Bizottság nem bizonyította sem azt, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor nem létezett az irányelv 9. cikke szerinti engedélyezési rendszer, sem azt, hogy a környezetet az ír hatóságoknak felróható okokból konkrét károsodás érte volna. Egyebekben az irányelv nem tiltja, hogy környezetvédelmi szempontból érzékeny területen hulladékártalmatlanítást végezzenek.

163 A Bizottság mindezen felül azt sem bizonyította, hogy az ír hatóságok nem szabályozták a korábbi tevékenységekből eredő és meglévő problémákat. Írország a meglévő – így az 1999/5008. és a 2000/4408. sz. panasszal érintett kilbarryi és tramore-i, illetve drumnabodeni — helyszínekkel kapcsolatban megfelelő intézkedéseket írt elő, míg az engedélyezés előtt bezárt hulladékártalmatlanítók azonosítását és értékelését az 1996-os törvény 22. cikke (7) bekezdésének h) pontja írja elő, amelynek értelmében egy esetleges későbbi újranyitása csak a költséghatékonyságra vonatkozó jelentés figyelembevételével lehetséges.

164 A Bizottság azt sem tudta bebizonyítani, hogy az említett indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor megsértették volna az irányelv 4. cikkének második albekezdését.

— A Bíróság álláspontja

165 Emlékeztetni kell arra, hogy a hulladéknak az emberi egészség és a környezet veszélyeztetése nélkül történő eltávolítása egyben a közösség környezetpolitikájának is célja, illetve az irányelv 4. cikke is az EK 174. cikk (2) bekezdése első albekezdésének második mondata szerinti olyan megelőző tevékenységeket ír elő, amelyek értelmében az ismert kockázatok megszüntetése érdekében hozott intézkedésekkel a Közösség és tagállamok feladata megelőzni és a lehető legteljesebb mértékben eredeténél megszüntetni a szennyezés és a környezeti károk forrását (lásd a C-175/98. és C-177/98. sz., Lirussi és Bizzaro ügyben 1999. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2000., I-6881. o.] 51. pontját és a C-387/97. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet [EBHT 2000., 5047. o.] 94. pontját).

166 A 4. cikk több olyan célt is felsorol, amelyet a tagállamok az irányelv egyéb rendelkezései által előírt konkrét kötelezettségeik végrehajtása során kötelesek tiszteletben tartani (lásd ezzel kapcsolatban a C-236/92. sz., Comitato di coordinamento per la difesa della cava és társai ügyben 1994. február 23-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-483. o.] 12. pontját).

167 Ezzel kapcsolatban magából az irányelv 9. cikke (1) bekezdésének első albekezdéséből és 10. cikkéből következik, hogy az irányelv 4. cikkének „végrehajtása céljából" minden olyan létesítménynek vagy vállalkozásnak, amely hulladékártalmatlanítási vagy -hasznosítási műveletet végez, engedélyt kell beszereznie. Mint az jelen ítélet 150. pontjából is következik, ez a kifejezés azt jelenti, hogy az említett 4. cikk végrehajtása valószínűleg elsősorban ezen egyéni engedélyek kiállításával történik (lásd a fent hivatkozott Braine-le-Château és társai ügyben hozott ítélet 41. és 43. pontját).

168 Másrészt még ha az irányelv 4. cikkének első albekezdése nem is részletezi az emberi egészség és a környezet veszélyeztetése nélkül történő hulladékártalmatlanítás biztosítására vonatkozó konkrét intézkedéseket, e rendelkezésből mégis egyértelműen következik, hogy – mivel az irányelv egyéb rendelkezéseiből következőkhöz képest önálló kötelezettségeket ír elő — az elérendő cél tekintetében köti a tagállamokat, lehetőséget adva nekik egyben arra, hogy az intézkedések szükségességét bizonyos fokig mérlegelhessék (a fent hivatkozott San Rocco-ügyben hozott ítélet 67. pontja és a Bizottság kontra Görögország ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet 55. és 58. pontja).

169 Bár adott ténybeli helyzetnek az irányelv 4. cikkének első bekezdésében foglalt céloknak való meg nem feleléséből főszabály szerint közvetlenül nem lehet azt a következtetést levonni, hogy az érintett tagállam szükségképpen megsértette az e rendelkezésben előírt kötelezettségeit – azaz nem hozta meg az emberi egészség és a környezet veszélyeztetése nélküli hulladékártalmatlanítás ellátásához szükséges intézkedéseket –, az megállapítható, hogy ezen ténybeli helyzet elhúzódó jellege – különösen ha az az illetékes hatóság beavatkozása nélkül hosszú időn keresztül komolyan károsítja a környezetet — arra utalhat, hogy a tagállam túllépte az irányelv által neki biztosított mérlegelési keretet (a San Rocco-ügyben hozott ítélet 67. és 68. pontja).

170 Jelen esetben – mint az a jelen ítélet 139. pontjából is következik — megállapítható, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltekor Írország általános és folyamatos jelleggel megsértette az irányelv 9. és 10. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét.

171 Mint arra a főtanácsnok indítványának 98. pontjában is rámutatott, ezen körülmény alapján Írország általános és folyamatos jelleggel az irányelv 9. és 10. cikkével szorosan összefüggő 4. cikk rendelkezéseit is megsértette.

172 Valójában egyrészt – mint az jelen ítélet 118. és 167. pontjából is következik — az irányelv 9. és 10. cikkében előírt engedélyezési rendszer célja annak biztosítása, hogy az engedélyezett hulladékártalmatlanítási vagy -hasznosítási műveletek megfelelnek az irányelv 4. cikkének első albekezdésében foglalt céloknak. E célból az említett engedélyeknek – mint azt a hulladék típusára, mennyiségére, a műszaki követelményekre, a meghozandó biztonsági intézkedésekre, a hulladékártalmatlanítás helyére és a hulladékkezelési módszerre nézve az irányelv 9. cikke is előírja — kötelező jelleggel több előírást is tartalmazniuk kell. Mindebből következik, hogy az engedélyezési kérelmek során gyakorolt ellenőrzés és az engedélyhez szükséges adatok, feltételek és kötelezettségek tulajdonképpen azok az intézkedések, amelyek az első albekezdésben felsorolt célok eléréshez szükségesek.

173 Egyebekben az irányelv 4. cikkének második albekezdéséből is következik, hogy a tagállamok kötelesek megtiltani minden ellenőrizetlen hulladékártalmatlanítást.

174 Jelen esetben az irányelv 4. cikkéből eredő kötelezettségek általános és folyamatos megsértése – amely az irányelv 9. és 10. cikke előírásainak helytelen átültetése miatt immár megállapításra került — a Bizottság által kifogásolt néhány egyéb esetben egyben a jelen ítélet 168. és 169. pontjában említett kötelezettségek konkrét megsértését is jelenti.

175 Tulajdonképpen a jelen ítélet 54., 55., 84., 94. és 101. pontjából következik, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor Írország – az

irányelv 4. cikkének első albekezdésével hosszú időn át ellentétes azon állapot ellenére, amelynek során a környezet jelentős károsodást szenvedett el — nem hozta meg az emberi egészség és a környezet veszélyeztetése nélkül történő hulladékártalmatlanítás ellátásához szükséges intézkedéseket, amivel túllépte az említett rendelkezésben számára biztosított mérlegelési jogkört.

176 A fentiekből következik, hogy az irányelv 4. cikkének megsértésére vonatkozó bizottsági kifogás megalapozott.

Az irányelv 8. cikkének megsértéséről

— A felek érvei

177 A Bizottság szerint Írország az irányelv 8. cikkét is megsértette, amikor nem gondoskodott arról, hogy az engedély nélkül hulladékártalmatlanítást végző hulladékbirtokosok a hulladékot adják át magán-vagy közületi hulladékgyűjtőknek, hulladékártalmatlanításra vagy -hasznosításra engedéllyel rendelkező vállalkozásoknak, vagy adott esetben – az irányelv előírásainak megfelelő engedély beszerzését követően — nem gondoskodtak ők maguk a hulladék ártalmatlanításáról vagy hasznosításáról. E rendelkezés megsértésére az 1997/4792., az 1999/4801., az 1999/5112., a 2000/4145. és a 2000/4633. sz. panaszban kifogásolt tények kapcsán több konkrét példa is található.

178 Az ír kormány szerint a Bizottság nem bizonyította be az állítólagos kötelezettségszegést.

— A Bíróság álláspontja

179 Az irányelv 8. cikke – amely a megelőző tevékenység elvének végrehajtása — kimondja, hogy a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak ellenőrzése érdekében, hogy a hulladékbirtokosok hulladékukat egy magán-vagy közületi hulladékgyűjtőnek, vagy olyan vállalkozásnak adják át, amely elvégzi a hulladékártalmatlanítási vagy -hasznosítási műveleteket, illetve az irányelv rendelkezései alapján maga hasznosítja vagy ártalmatlanítja a hulladékot (lásd a fent hivatkozott Lirussi és Bizzaro ítélet 52. pontját).

180 Először is meg kell állapítani, hogy ezek a kötelezettségek szorosan kapcsolódnak az irányelv 4. cikke második albekezdésében előírt ellenőrizetlen hulladékelvezetés, hulladéklerakás és -ártalmatlanítás tilalmához, amelynek Írország általi megsértése a jelen ítélet 176. pontjában is megállapításra került (lásd a C-1/03. sz., Van de Walle és társai ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 2004., I-7613. o. 56. pontját).

181 Másodsorban az engedély nélküli hulladéklerakó üzemeltetőjét vagy tulajdonosát az irányelv 8. cikke értelmében hulladékbirtokosnak kell tekinteni, mivel e rendelkezés alapján az érintett tagállam köteles az üzemeltetővel szemben minden szükséges intézkedést meghozni annak érdekében, hogy az a hulladékot egy magán-vagy közületi hulladékgyűjtőnek, illetve egy hulladékártalmatlanítást végző vállalkozásnak adja át, ennek hiányában pedig az említett üzemeltető vagy tulajdonos maga is elvégezheti a hulladék hasznosítását vagy ártalmatlanítását (lásd különösen a fent hivatkozott San Rocco-ügyben hozott ítélet 108. pontját, a C-383/02. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2004. szeptember 9-én hozott ítélet 40., 42. és 44. pontját [az EBHT-ban nem tették közzé], valamint a C-447/03. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2004. november 25-én hozott ítélet 27., 28. és 30. pontját [az EBHT-ban nem tették közzé]).

182 A Bíróság egyebekben úgy ítélte meg, hogy ez a kötelezettség nem teljesül, ha a tagállam mindössze zár alá veszi az engedély nélküli hulladékártalmatlanítót, és büntetőjogi eljárást kezdeményez annak üzemeltetője ellen (a fent hivatkozott San Rocco-ügyben hozott ítélet 109. pontja).

183 Jelen esetben meg kell állapítani, hogy – mint azt a Bizottság is helyesen kifejti — a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltével Írország nem teljesítette az irányelv 8. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét.

184 Valójában – mint az a jelen ítélet 127. és 139. pontjából is következik — megállapítható, hogy az említett időpontban Írország általános és folyamatos jelleggel megsértette az irányelv 9. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét, mivel a tevékenységek beszüntetése és hatékony szankcionálása nélkül eltűrte, hogy az e rendelkezésben előírt engedéllyel nem rendelkező vállalkozások és létesítmények hulladékártalmatlanítási tevékenységet végezzenek.

185 Az előző pontban tett megállapításból következően tehát Írország nem gondoskodott arról, hogy a hulladékbirtokosok eleget tegyenek a rájuk vonatkozó azon kötelezettségnek, hogy a hulladékot magán-vagy közületi hulladékgyűjtőnek, illetve az irányelv II.A. vagy II.B. mellékletében foglalt műveleteket végző vállalkozásnak adják át, vagy az irányelv rendelkezései szerint saját maguk végezzék el a hulladék hasznosítását vagy ártalmatlanítását.

186 Ezenkívül a jelen ítélet 60., 89., 94. és 101. pontjában tett megállapításokból is következik, hogy a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt határidő leteltekor Írország több különböző konkrét esetben sem teljesítette a jelen ítélet 181. pontjában hivatkozott kötelezettségét.

187 Az irányelv 8. cikkének megsértésére vonatkozó bizottsági kifogásnak tehát helyt kell adni.

Az irányelv 13. és 14. cikkének megsértéséről

— A felek érvei

188 A Bizottság szerint az irányelv 9. és 10. cikkének nem teljesítése óhatatlanul az irányelv 13. és 14. cikkének megsértéséhez is vezet, amelyek közül az előbbi azt írja elő, hogy azokat a létesítményeket vagy vállalkozásokat, amelyek a 9–12. cikkben meghatározott műveleteket végeznek, időszakonként az illetékes hatóság megfelelően ellenőrzi, az utóbbi pedig azt, hogy az említett üzemeltetők meghatározott nyilvántartást vezetnek.

189 Írország tagadja, hogy megsértette volna az irányelv 9. és 10. cikkét. Azt is vitatja, hogy egyebekben megsértette volna az időszakonként elvégzendő ellenőrzésekre vonatkozó kötelezettségét. Az 1996-os törvény 15. cikke helyesen ültette át az irányelv 13. cikkét, és e rendelkezésből egyáltalán nem következik, hogy csak az engedéllyel rendelkező üzemeltetőket lehetne ellenőrizni. Írország szerint nincs semmilyen automatikus összefüggés az engedély megadása és az irányelv 14. cikkében előírt nyilvántartás vezetése között.

— A Bíróság álláspontja

190 Az irányelv 13. cikke szerint az e rendelkezésben előírt megfelelő rendszeres ellenőrzéseket különösen olyan létesítmények vagy vállalkozások tekintetében kell

elvégezni, amelyek ezen irányelv 9. és 10. cikkében foglalt műveleteket végzik, és akik az előbbi két rendelkezés értelmében kötelesek előzetes, több előírást és feltételt tartalmazó egyéni engedélyt beszerezni. Egyebekben – mint az a jelen ítélet 118. pontjából is következik — ezek a létesítmények és vállalkozások az előbbi két rendelkezés értelmében kötelesek előzetes, több előírást és feltételt tartalmazó egyéni engedélyt beszerezni.

191 Meg kell tehát állapítani, hogy Ilyen engedélyek beszerzésének hiányában, és következésképp adott vállalkozásra vagy létesítményre vonatkozó előírások és feltételek meghatározásának hiányában e vállalkozások vagy létesítmények későbbi ellenőrzése elvileg nem felelhet meg az irányelv 13. cikkében foglalt előírásoknak. Ugyanis az e rendelkezésben előírt ellenőrzés alapvető célja nyilvánvalóan annak vizsgálata, hogy az irányelv 9. és 10. cikke alapján kiállított engedélyben foglalt előírásokat és feltételeket teljesítik-e.

192 Ugyanez vonatkozik az említett rendelkezésekben foglalt létesítmények és vállalkozások nyilvántartás készítésére vonatkozó kötelezettségére is, amelyek – mint azt az irányelv 14. cikke is kifejti — kötelesek megjelölni a hulladékok mennyiségét és tulajdonságait, illetve kezelési módszereit. Ezen információk célja valójában az, hogy leginkább az ellenőrzést végző hatóságok megbizonyosodhassanak arról, hogy teljesítik-e az irányelv alapján kiállított engedélyekben foglalt előírásokat és feltételeket, amelyeknek az irányelv 9. cikke értelmében egyebekben a hulladék típusára, mennyiségére és a kezelési módszerre is ki kell terjednie.

193 Jelen esetben – mint az a jelen ítélet 139. pontjából is következik — a 2001-es indokolással ellátott véleményben előírt két hónapos határidő leteltét követően Írország általános és folyamatos jelleggel nem teljesítette az irányelv 9. és

10. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét. Mindebből következően – és ezzel összefüggésben — Írország megsértette az irányelv 13. és 14. cikkének helyes végrehajtására vonatkozó kötelezettségét.

194 A fentiekből következik, hogy az ez utóbbi rendelkezések megsértésére vonatkozó bizottsági kifogás megalapozott.

Az EK 10. cikk megsértéséről

195 A Bizottság egyebekben annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy Írország nem teljesítette az EK 10. cikk alapján fennálló kötelezettségeit, amikor nem tette meg a Bizottság 1999. szeptember 20-i levelében kért, az 1999/4478. sz. panaszban foglaltakkal kapcsolatos észrevételeit.

196 Az ír kormány sem vitatja, hogy nem tett eleget a fenti rendelkezésből eredő kötelezettségének.

197 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell, hogy a tagállamok az EK 10. cikk értelmében a Bizottság kötelezettségeinek teljesítéséről, az EK 211. cikk értelmében pedig a Szerződés alapján az intézmények által hozott rendelkezések alkalmazásáról kötelesek gondoskodni (lásd különösen a C-33/90. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 1991. december 13-án hozott ítélet [EBHT 1991., I-5987. o.] 18. pontját).

198 Mindebből következően az EK 226. cikk értelmében a Bizottság által végzett vizsgálat során a tagállamok kötelesek jóhiszeműen együttműködni, és az e célból kért valamennyi információt neki megadni (a 192/84. sz., Bizottság kontra Görögország ügyben 1985. december 11-én hozott ítélet [EBHT 1985., 3967. o.] 19. pontja és a C-82/03. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2004. július 13-án hozott ítélet [EBHT 2004., I-6635. o. 15. pontja).

199 Ezen körülmények alapján az EK 10. cikk megsértésére vonatkozó bizottsági kifogásnak helyt kell adni.

200 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy:

— mivel nem hozta meg az irányelv 4., 5., 8., 9., 10., 12., 13. és 14. cikke helyes végrehajtásának biztosításához szükséges megfelelő intézkedéseket, Írország nem teljesítette az említett rendelkezésekből eredő kötelezettségeit, és

— azáltal, hogy a Bizottság által 1999. szeptember 20-án kért tájékoztatás iránti kérelemre a Cork megyei Fermoyban végzett hulladékgazdálkodási művelettel kapcsolatban nem válaszolt kimerítően és kielégítően, Írország nem teljesítette az EK 10. cikkből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

201 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel Írország pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) **Mivel nem hozta meg a 91/156/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a hulladékokról szóló, 1975. július 15-i 75/442/EGK tanácsi irányelv 4., 5., 8., 9., 10., 12., 13. és 14. cikke helyes végrehajtásának biztosításához szükséges megfelelő intézkedéseket, Írország nem teljesítette az említett rendelkezésekből eredő kötelezettségeit.**

2) **Azáltal, hogy a Bizottság által 1999. szeptember 20-án kért tájékoztatás iránti kérelemre a Cork megyei Fermoyban végzett hulladékgazdálkodási művelettel kapcsolatban nem válaszolt kimerítően és kielégítően, Írország nem teljesítette az EK 10. cikkből eredő kötelezettségeit.**

3) **A Bíróság Írországot kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások